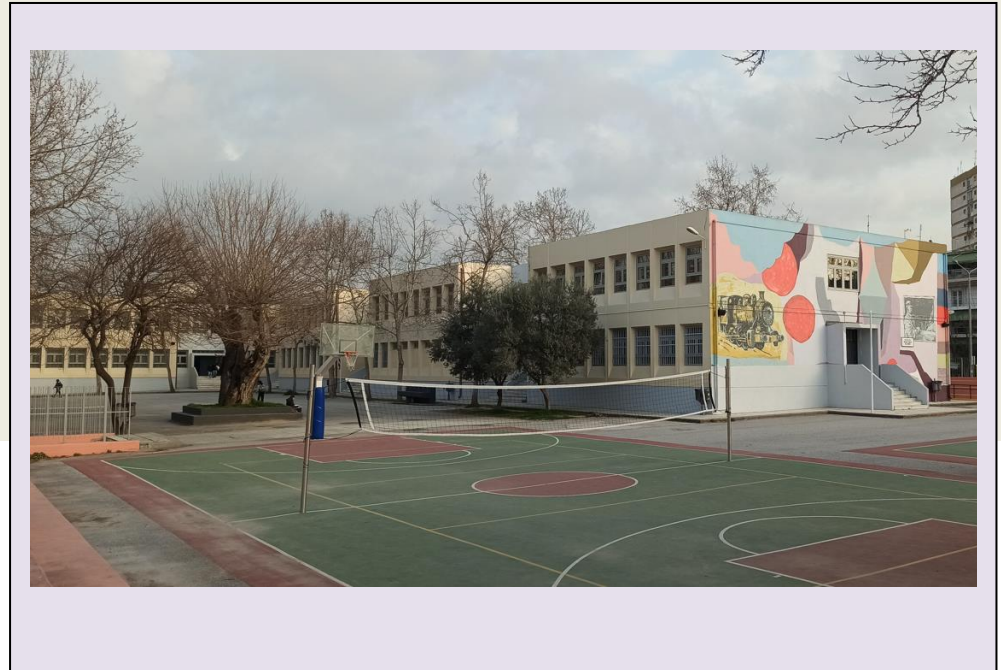

ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ – Re.search.eRs

Δημόσιο Ωνάσειο Σχολείο – Ημερήσιο Γυμνάσιο Θεσσαλονίκης

Πολίτες κι όχι απλά κάτοικοι

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Το τρίτο τεύχος του περιοδικού μας έχει ως θέμα την ενεργό πολιτειότητα. Μέσα από τις σελίδες του, θέλουμε να μοιραστούμε σκέψεις, εμπειρίες, γνώσεις, καλλιτεχνικές ανησυχίες, χιούμορ, αλλά και προβληματισμούς που μας απασχολούν στη σχολική μας καθημερινότητα.

Το τελευταίο διάστημα που ασχοληθήκαμε με τη σύνταξη αυτού του τεύχους, συνειδητοποιήσαμε πως...στην πράξη, οφείλουμε να είμαστε πολίτες κι όχι απλά κάτοικοι αυτού του τόπου...του κόσμου ολόκληρου...

Το τεύχος αυτό είναι αποτέλεσμα συνεργασίας μαθητών και εκπαιδευτικών, ανταλλαγής ιδεών και οφείλεται στη δύναμη της δημιουργίας.

Είμαστε ο Όμιλος Ηλεκτρονικού Περιοδικού του Ωνασείου Γυμνασίου Θεσσαλονίκης.

Μέσα από το Εργαστήριο Τεχνολογίας του σχολείου μας δημοσιεύουμε στη «συχνότητα» της ψηφιακής πλατφόρμας schoolpress.gr.

Σας ευχόμαστε
Καλή ανάγνωση!

Γνωρίστε μας, στον παρακάτω σύνδεσμο:
EPEYNHTEΣ - Re.search.eRs

«Ενεργοί πολίτες: Από το σχολείο στην κοινωνία Από την τάξη στη δράση!»

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Καθώς βρισκόμαστε στο δεύτερο τέταρτο του 21^{ου} αι., όλοι μας συνειδητοποιούμε πως είναι απαραίτητο να ανταποκριθούμε σε ένα συνεχώς μεταβαλλόμενο παγκόσμιο περιβάλλον.

Όσο ανεξέλεγκτη κι αν μας φαίνεται η πορεία του κόσμου προς το αύριο, όλα δείχνουν πως μπορούμε να ανταποκριθούμε στη νέα πρόκληση, μόνο όταν αναλαμβάνουμε υπεύθυνα δράση και πρωτοβουλίες.

Το σύγχρονο σχολείο δε επιδιώκει μόνο την παροχή γνώσεων, αλλά κυρίως την προετοιμασία μας ώστε να είμαστε ενεργοί πολίτες. Κι αυτό, στο πλαίσιο των στόχων της βιώσιμης ανάπτυξης που θεσπίστηκαν από τον ΟΗΕ το 2015, δηλ. του παγκόσμιου

καταστατικού χάρτη βιώσιμου μέλλοντος. Στη σχολική μας ζωή καλούμαστε να συνειδητοποιήσουμε και να αναδείξουμε την αξία της ατομικής και συλλογικής υπευθυνότητας. Μέσα από την ενεργή εμπλοκή της σχολικής μας κοινότητας και ευρύτερων κοινωνικών ομάδων σε δράσεις, προετοιμαζόμαστε και διαμορφωνόμαστε ώστε να είμαστε δημιουργικοί, ενεργοί και κριτικά σκεπτόμενοι πολίτες. Εκπαιδευόμαστε να κατανοούμε την πολυπλοκότητα των σύγχρονων προκλήσεων, να δρούμε με επίκεντρο τη βιώσιμη ανάπτυξη και να καλλιεργούμε τις γνώσεις, τις δεξιότητες και τις στάσεις που απαιτούνται για να συμβάλουμε σε ένα βιώσιμο, δίκαιο και αλληλέγγυο μέλλον.

ΣΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ

**ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ
ΚΟΙΝΩΝΙΑ - ΥΓΕΙΑ**

**ΑΣΤΙΚΟ ΠΡΑΣΙΝΟ
ΘΑΛΑΣΣΙΑ ΡΥΠΑΝΣΗ**

**ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΜΝΗΜΗ
ΑΡΧΑΙΟΤΗΤΕΣ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΑΡΘΡΟ

<i>Πολίτες κι όχι απλά κάτοικοι,</i>	1
<i>Σε ιστορικά κτίρια της πόλης μου,</i>	3
<i>Ενεργός πολίτης για μια βιώσιμη πόλη,</i>	3
<i>Έρευνα. Οι εθελοντές απαντούν,</i>	4
<i>Μπροστά στην αστική φτώχεια,</i>	4
<i>141 Δώρα αγάπης,</i>	5
<i>Μαθητές στην πράξη, άνθρωποι στην καρδιά,</i>	5
<i>Έρευνα. Με εθελοντική διάθεση,</i>	6
<i>Συνέντευξη με τη Διευθύντρια του Τομέα Άνθρωπος και Κοινωνία,</i>	
<i>της Χ.Α.Ν.Θ.,</i>	7
<i>Μαθαίνω για την υγεία. Κερδίζω τη ζωή,</i>	8
<i>Αντι-ΔΡΟΥΜΕ άμεσα,</i>	8
<i>ΕΛΠΙΔΑ στη μάχη κατά του παιδικού καρκίνου,</i>	9
<i>ME-NOY και γνώση,</i>	10
<i>Αστικό πράσινο vs Κλιματική αλλαγή,</i>	11
<i>Αθλητές πρεσβευτές πολιτειότητας,</i>	12
<i>Η θάλασσα...μας χρειάζεται,</i>	13
<i>«Θα ξαναέβαφα γαλάζια τη θάλασσα»,</i>	14
<i>Ένα απρόσμενο γράμμα,</i>	14
<i>Συνέντευξη με την Προϊσταμένη του Τμήματος Εκθέσεων</i>	
<i>Μεταλλοτεχνίας του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης,</i>	15
<i>Μες στο Μουσείο,</i>	16
<i>Ληταία Πύλη. Από τη βυζαντινή στη σύγχρονη Θεσσαλονίκη,</i>	17
<i>Εθελοντές σε μια επιχείρηση διάσωσης,</i>	17
<i>Ορθογραφία. Μας αφορά όλους,</i>	18
<i>Τέμπη,</i>	18
<i>Βιβλιοπαρουσίαση -Βιβλιοκριτική,</i>	19
<i>Δημιουργικότητα,</i>	20
<i>Φωτογραφία,</i>	21
<i>Κονίζ,</i>	22

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Όμιλος Δημιουργίας Ηλεκτρονικού Περιοδικού

Αλεξιάδης Αθανάσιος Α1, Αρνίδης Θεοδόσιος Α1
 Ευθυμιάδου Δέσποινα Α3, Κιόρη Δημήτριος Α2
 Λίτος Λουκάς Α2, Μαμαλετζής Πολύδωρος Α3
 Παπαδόπουλος Αργύρης Α3, Παπαϊωάννου Πέτρος Α2
 Χατζηκυριάκος Βασίλειος, Α3

Στη δημιουργία του τεύχους συνέβαλαν οι μαθητές και οι μαθήτριες της Α΄ τάξης:

Κριθαρίδης Διονύσης, Μίγκος Αθανάσιος,
 Ορφανίδου Δέσποινα, Πλακιάς Νικόλαος,
 Σαπλαχίδου Άννα, Σταματιάδου Αθηνά,
 Τζοβάρας Μιχαήλ, Τσαούσογλου Αλέξανδρος,
 Χαλναρίδου Αναστασία

Επιμέλεια Σύνταξης: Τζώνη Αναστασία, ΠΕ02

Στη δημιουργία του τεύχους συνέβαλαν οι εκπαιδευτικοί:

Κελεπούρη Ολυμπία, ΠΕ04.04
 Κατσιώπη Ελευθερία, ΠΕ02

Τι σημαίνει ενεργός πολίτης

ΠΕΤΡΟΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ, ΛΟΥΚΑΣ ΛΙΤΟΣ

Όταν ακούμε τους όρους ενεργός πολίτης και ενεργός πολιτειότητα, θεωρούμε πως είναι μια ιδιότητα που εκφράζει τη σχέση κάθε ενήλικα με το δημόσιο. Όμως είναι κάτι πολύ διαφορετικό, και αφορά όλους μας.

Η UNESCO (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization) ορίζει την ενεργό πολιτειότητα ως την αίσθηση του ανήκειν σε μία ευρύτερη κοινότητα πέρα από εθνικά σύνορα. Δηλαδή στην κοινή μας ανθρωπότητα, και πηγάζει από τη διασύνδεση μεταξύ των ανθρώπων, όχι μόνο σε τοπικό αλλά και σε παγκόσμιο επίπεδο. Ο ενεργός πολίτης ανήκει σε μια κοινότητα και φροντίζει για το σύνολο στο οποίο ανήκει. Δεν ενδιαφέρεται μόνο για τον εαυτό του, αλλά και για το «εμείς». Στη συμπεριφορά του κυριαρχεί ο σεβασμός. Απορρίπτει τη βία, πορεύεται με βάση τα ανθρώπινα δικαιώματα και τη δημοκρατία.

Ο ενεργός πολίτης αντιλαμβάνεται ότι η κοινωνία είναι ένας ζωντανός οργανισμός που απαιτεί τη δική του συμμετοχή. Και γι' αυτό γνωρίζει πως πρέπει να ενημερώνεται και να αντιμετωπίζει με κριτική ματιά όσα συμβαίνουν. Δείχνει υπευθυνότητα, παρακολουθεί τον δημόσιο διάλογο και παίρνει θέση. Αναλαμβάνει πρωτοβουλίες, συνεργάζεται, θωρακίζει την ασφάλεια του συνόλου.

Ο ενεργός πολίτης φροντίζει για το περιβάλλον. Έχει έντονο μέσα του το αίσθημα της ατομικής ευθύνης. Ρυθμίζει τις επιλογές του με γνώμονα τη βιωσιμότητα. Νιώθει πολίτης του κόσμου. Σέβεται τη μοναδικότητα του καθενός, καθώς την αντιλαμβάνεται ως προϋπόθεση της προόδου.

Για να είμαστε ενεργοί πολίτες δεν απαιτούνται ηρωικές πράξεις, αλλά μικρές καθημερινές επιλογές: από την προστασία του περιβάλλοντος και την ανακύκλωση μέχρι την αλληλεγγύη προς όσους έχουν ανάγκη. Κι αυτό κάνουμε στο σχολείο μας!

Έργα της Δέσποινας Ορφανίδου, Α2
 «Από την τάξη στη δράση»

ΔΡΑΣΗ - ΡΕΠΟΡΤΑΖ

141 Δώρα Αγάπης -Στο συσσίτιο του Ι.Ν. Αγίων Πάντων Ξηροκρήνης

ΛΟΥΚΑΣ ΛΙΤΟΣ

«141 δώρα Αγάπης» ονομάσαμε μία από τις δράσεις μας που υλοποιήθηκε τον Δεκέμβριο του 2025 στο σχολείο μας. Τη διοργάνωση της δράσης αναλάβαμε οι συντάκτες του περιοδικού «ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ-Re.search.eRs», καθώς και οι μαθητές του Β2 τμήματος.

Ξεκίνησε ως μία προσπάθεια συγκέντρωσης τροφίμων για τη στήριξη του συσσιτίου του Ι.Ν. Αγίων Πάντων Ξηροκρήνης, του μεγαλύτερου συσσιτίου της πόλης μας, που εδώ και 54 χρόνια επιτελεί σημαντικό κοινωνικό έργο προσφέροντας ένα πιάτο φαγητό σε όλους τους συνανθρώπους μας που το στερούνται.

Ο αριθμός 141 αντιστοιχεί στους 141 εγγεγραμμένους μαθητές στο Γυμνάσιό μας. Στόχος μας ήταν να ωθήσουμε κάθε συμμαθητή μας να προσφέρει τουλάχιστον μία συσκευασία τροφής για να στηρίξει το φιλανθρωπικό έργο του Ι.Ν. Αγίων Πάντων.

Έτσι από την Παρασκευή 12 Δεκεμβρίου, κάθε πρωί περνούσαμε από όλα τα τμήματα του σχολείου μας και υπενθυμίζαμε σε κάθε μαθητή να προσφέρει για το συσσίτιο της γειτονιάς, μία τουλάχιστον συσκευασία ξηράς τροφής' δηλαδή να διαθέσει το ελάχιστο από το υστέρημά του, για να στηρίξει αυτούς που το έχουν ανάγκη.

Η ανταπόκριση των συμμαθητών μας, μέχρι την Τρίτη 23 Δεκεμβρίου 2025 που ολοκληρώθηκε η δράση μας, ήταν συγκινητική. Όχι μόνο φτάσαμε αλλά ξεπεράσαμε τον στόχο μας. Κι αυτό χάρη στην ουσιαστική και συγκινητική σύμπραξη των οικογενειών των παιδιών του σχολείου μας.

Ο πάτερ Αλέξανδρος μάς μίλησε για την ιστορία της Ξηροκρήνης, του ναού και του συσσιτίου και για την αγάπη που έφεραν μαζί τους όσοι κατέφθασαν εδώ ως πρόσφυγες στις πρώτες δεκαετίες του 20ου αι. Τόνισε πως η αγάπη είναι το βασικό συστατικό του φαγητού που προσφέρει καθημερινά το συσσίτιο, στους συνανθρώπους μας που καταφύγουν σε αυτό.

Ήταν μια προσπάθεια που ανέδειξε την κοινωνική προσφορά και την αλληλεγγύη των μαθητών του σχολείου μας. Γνωρίσαμε ανθρώπους που χρόνια τώρα συμπαραστέκονται έμπρακτα στους συνανθρώπους μας.

Παρακολουθήστε το σχετικό [βίντεο](#).

ΓΝΩΜΗ

«Μαθητές στην πράξη, άνθρωποι στην καρδιά»

ΘΑΝΑΣΗΣ ΑΛΕΞΙΑΔΗΣ

Η οργάνωση εθελοντικών δράσεων με κοινωνικό χαρακτήρα από τους μαθητές, βοηθά κάθε παιδί να συνειδητοποιήσει ότι η ατομική δράση έχει άμεσο αντίκτυπο στη συλλογική ευημερία. Νιώθει πως έχει τη δύναμη να αλλάξει τον κόσμο. Ως ενεργός πολίτης δρα με βάση εσωτερικά κίνητρα και όχι από καταναγκασμό. Αυτό λειτουργεί ως θετική ενίσχυση. Καθώς έρχεται σε επαφή με ανθρώπους διαφορετικούς, έξω από το πλαίσιο του σχολείου, ο μαθητής νιώθει συχνά μια βαθιά κατανόηση, μπαίνει δηλαδή στη θέση του άλλου. Αυτή η ενσυναίσθηση αποτελεί βασικό χαρακτηριστικό του ενεργού πολίτη.

Το πρωί της Τρίτης 16 Δεκεμβρίου, οι συντάκτες του περιοδικού μας, οι μαθητές του Β2 και τα μέλη του Μουσικού Συνόλου του σχολείου μας μεταφέραμε τα «δώρα» μας στον χώρο του συσσιτίου του Ι.Ν. των Αγίων Πάντων. Εκεί μας υποδέχθηκε και μας φιλοξένησε ο πάτερ Αλέξανδρος μαζί με τις εθελόντριες του συσσιτίου.

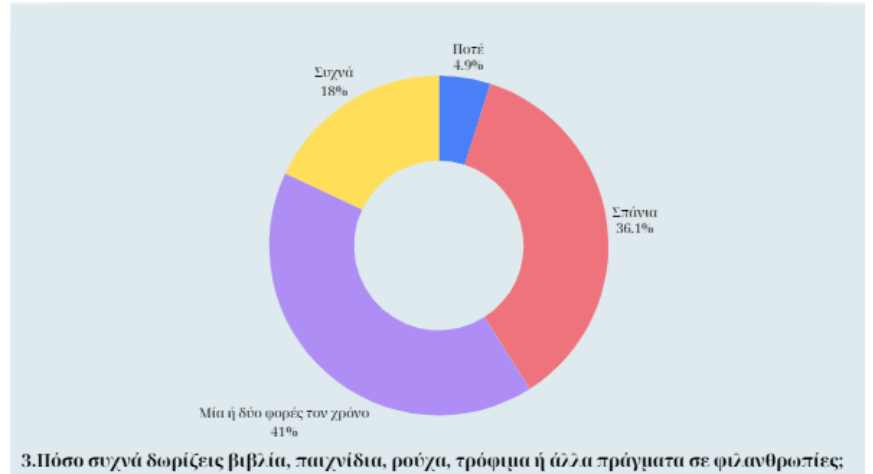
ΕΡΕΥΝΑ

Με...εθελοντική διάθεση

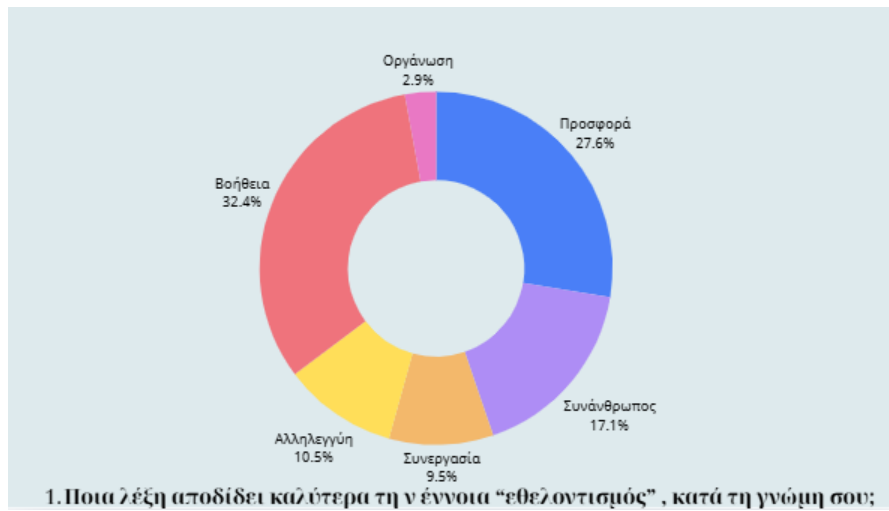
ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Τι σημαίνει τελικά εθελοντισμός; Πώς σχετίζεται με την ιδέα του ενεργού πολίτη και πώς μπορεί να επεκταθεί ως στάση ζωής; Τι θέση έχει στη ζωή μας και ποια είναι η αξία του; Αυτά είναι κάποια από τα ερωτήματα που απασχόλησαν άμεσα ή έμμεσα τους μαθητές της Α΄ τάξης, στο πλαίσιο μιας έρευνας που ετοίμασαν οι συντάκτες μας. Περισσότεροι από τους μισούς συμμετέχοντες στην έρευνα αντιλαμβάνονται τον εθελοντισμό ως βοήθεια, ως μια πράξη στήριξης και συμπαράστασης προς άλλους ανθρώπους, αλλά και ως μια ανιδιοτελή κίνηση -προσφορά χρόνου, κόπου ή βοήθειας χωρίς διεκδίκηση ανταλλάγματος.

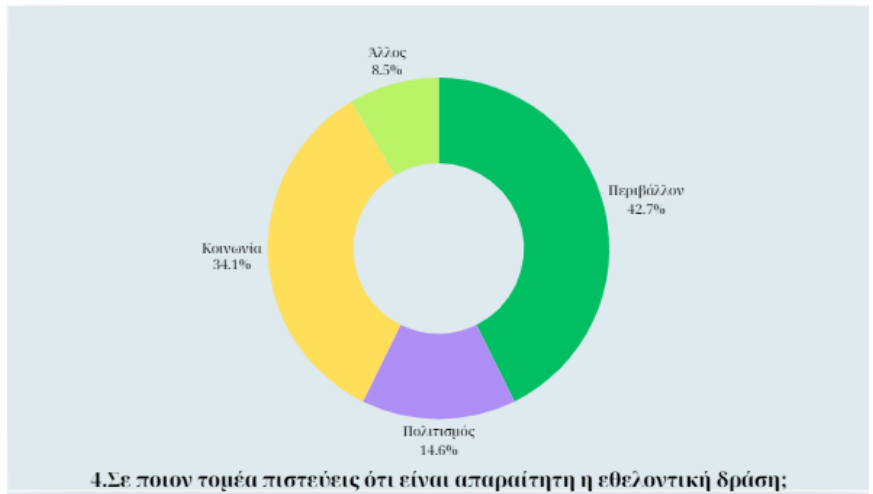
Σε μικρότερο ποσοστό, ο εθελοντισμός αντιστοιχίζεται με τις ανθρώπινες σχέσεις, την κοινωνική ευαισθησία και το ενδιαφέρον για τον άνθρωπο δίπλα μας, στις δύσκολες στιγμές. Όλα τα παραπάνω φανερώουν μια αρκετά ώριμη και -σίγουρα- θετική εικόνα για τον εθελοντισμό.

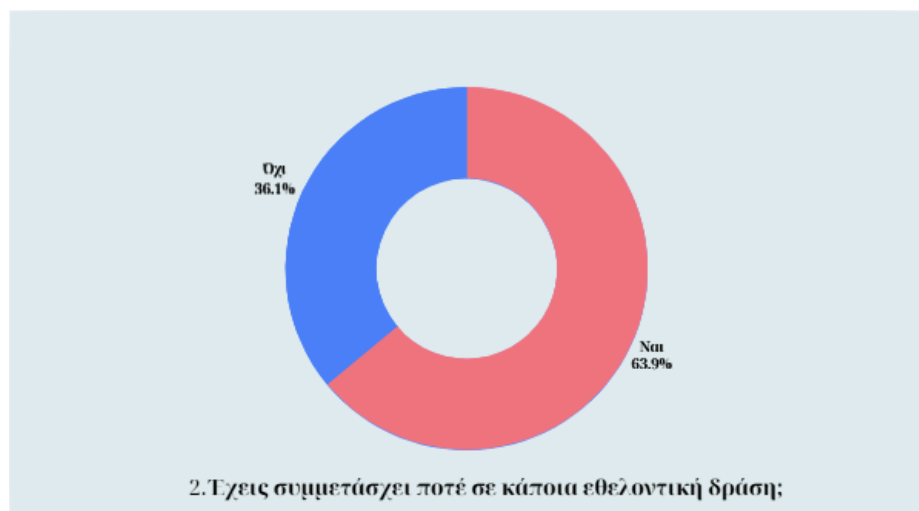
Για τους μισούς περίπου ερωτηθέντες, ο τομέας στον οποίο είναι απαραίτητη η εθελοντική δράση, είναι το περιβάλλον. Φαίνεται πως είναι ευαισθητοποιημένοι σε θέματα που αφορούν τη φύση και την αντιμετώπιση της ρύπανσης. Μεγάλο ποσοστό επίσης, φαίνεται πως είναι ευαισθητοποιημένο σε κοινωνικά θέματα, στοιχείο που φανερώνει ωριμότητα και αντίληψη της κρισιμότητας κάποιων προβλημάτων που αντικρίζουν γύρω τους.

Η διερεύνηση του δεύτερου ερωτήματος έδειξε ότι ο εθελοντισμός είναι ήδη παρών στη ζωή αρκετών μαθητών, σε ποσοστό περίπου 64%. Αυτοί έχουν έρθει σε επαφή με δράσεις προσφοράς, καλλιεργώντας αξίες όπως η ευαισθησία και η υπευθυνότητα. Ωστόσο, η απουσία του εθελοντισμού από τη ζωή των υπολοίπων αναδεικνύει την ανάγκη για περισσότερες οργανωμένες δράσεις και ενημέρωση μέσα από το σχολείο, ώστε ακόμη περισσότεροι μαθητές να συμμετέχουν και να γνωρίσουν τη χαρά της προσφοράς.

Η αντίληψη της εθελοντικής εργασίας ως κύριου μέσου για τη διάδοση του εθελοντισμού, αναγνωρίζει τη δύναμη του παραδείγματος και της συμμετοχής. Ανάλογα, οι μαθητές αναγνωρίζουν τη δύναμη της ενημέρωσης και της επικοινωνίας στο διαδίκτυο, καθώς μέσω αυτών μπορούν να προβάλλονται δράσεις εθελοντισμού και να ενημερώνονται περισσότεροι άνθρωποι. Αρκετοί, εξάλλου, θεωρούν σημαντική την ενημέρωση και τη διερεύνηση των απόψεων σχετικά με τον εθελοντισμό, ώστε να γίνονται περισσότερο γνωστά τα οφέλη και η σημασία του.

Οι 4 στους 10 συμμετέχουν σε πράξεις προσφοράς, έστω και περιστασιακά. Όχι πολύ λιγότεροι, δωρίζουν σπάνια. Προφανώς επειδή δεν έχουν συχνές ευκαιρίες να προσφέρουν ή δεν έχουν ακόμη αναπτύξει τη συνήθεια της τακτικής προσφοράς. 2 στους 10 δηλώνουν ότι δωρίζουν συχνά, στοιχείο που φανερώνει ότι κάποιοι μαθητές και οι οικογένειές τους έχουν εντάξει την προσφορά στην καθημερινότητά τους.

Το πιο ενθαρρυντικό στοιχείο της έρευνας, είναι πως ως πρώτη επιλογή για δράση, οι μαθητές ορίζουν την προστασία του περιβάλλοντος. Συνδέουν άμεσα τον εθελοντισμό με την κλιματική κρίση, αποδεικνύοντας ότι το ενδιαφέρον τους για τον πλανήτη μπορεί να δώσει την ώθηση για ουσιαστική παρέμβαση, άμεσα!

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

«Είμαι πολίτης κι όχι απλά κάτοικος»

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Η Χ.Α.Ν. Θεσσαλονίκης, από την ίδρυσή της το 1921, αποτελεί έναν ιστορικό πυλώνα προσφοράς που συνδέεται άρρηκτα με την κοινωνική, αθλητική και πολιτιστική ζωή της πόλης. Προωθεί συστηματικά την ιδέα του ενεργού πολίτη μέσα από προγράμματα που στοχεύουν στην ολόπλευρη ανάπτυξη των νέων, καλλιεργώντας τους τις αξίες του υπεύθυνου εθελοντισμού και της κοινωνικής αλληλεγγύης. Το «Είμαι πολίτης κι όχι απλά κάτοικος» είναι ένα από τα πιο γνωστά εθελοντικά προγράμματα της Χ.Α.Ν.Θ. που υλοποιείται από το 2011 κι έχει ως στόχο την ενεργοποίηση εθελοντών για τη βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος και τη σύνδεσή τους με τον κοινωνικό ιστό της πόλης.

Διευθύντρια του Τομέα Άνθρωπος και Κοινωνία, της Χ.Α.Ν.Θ., είναι η Αρίστη Τζώνη, με την οποία είχαμε την τιμή και τη χαρά να συζητήσουμε στο πλαίσιο μίας τηλεφωνικής επικοινωνίας.

-Κυρία Τζώνη, σας ευχαριστούμε που βρίσκεστε εδώ μαζί μας για να συζητήσουμε για την έννοια του ενεργού πολίτη. Θα θέλαμε να σας ρωτήσουμε πώς ορίζει η Χ.Α.Ν.Θ. την έννοια του «ενεργού πολίτη» στον 21ο αιώνα και πώς αυτή διαφοροποιείται από την παραδοσιακή έννοια του εθελοντισμού;

Για τη Χ.Α.Ν.Θ., ο ενεργός πολίτης δεν είναι απλώς ένας εθελοντής που προσφέρει χρόνο, αλλά ένας άνθρωπος με κριτική σκέψη και κοινωνική ευθύνη. Η διαφορά έγκειται στη διάρκεια και τη συνείδηση. Ο εθελοντής μπορεί να δράσει περιστασιακά, ενώ ο ενεργός πολίτης υιοθετεί τη συμμετοχή ως στάση ζωής, παρεμβαίνοντας στα κοινά για το συλλογικό όφελος.

-Με ποιους τρόπους το πρόγραμμα «Είμαι πολίτης κι όχι απλά κάτοικος» καταφέρνει να μετατρέψει την ατομική ανησυχία για το αστικό περιβάλλον σε συλλογική δράση;

Το πρόγραμμα «Είμαι πολίτης κι όχι απλά κάτοικος», ενεργό από το 2011, επιτυγχάνει αυτή τη μετάβαση μέσα από τη συνεργασία. Όπως συμβαίνει με κάθε πρόγραμμά μας, αρχικά γίνεται ο εντοπισμός της ανάγκης από τα μέλη της Χ.Α.Ν.Θ. και η συνδιαμόρφωση της δράσης. Στη συνέχεια, προχωράμε σε συνεργασία με τις τοπικές αρχές, όπως τους δήμους, στην υλοποίηση της δράσης. Επίσης, η Χ.Α.Ν.Θ. συνεργάζεται με εθελοντικές ομάδες και φορείς για τον πολλαπλασιασμό του θετικού αντίκτυπου της δράσης. Μέσα από την παραπάνω πορεία, δίνεται η δυνατότητα σε κάθε εθελοντή, να δει τον εαυτό του ως συνδιαμορφωτή των δράσεων, συμμετέχοντας σε συγκεκριμένες, ορατές παρεμβάσεις στον δημόσιο χώρο.

-Ποιος μπορεί να συμμετάσχει στο πρόγραμμα της Χ.Α.Ν.Θ. "Είμαι πολίτης κι όχι απλά κάτοικος" και ποια οφέλη αποκομίζει;

Στο πρόγραμμα «Είμαι πολίτης κι όχι απλά κάτοικος» της Χ.Α.Ν.Θ. μπορεί να συμμετάσχει οποιοσδήποτε επιθυμεί να προσφέρει εθελοντικά. Νέοι και φοιτητές που θέλουν να αναπτύξουν κοινωνικές δεξιότητες και να παρέμβουν ενεργά στο αστικό περιβάλλον. Ενήλικες που επιθυμούν να διαθέσουν λίγο από τον ελεύθερο χρόνο τους για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής στην πόλη. Οικογένειες που θέλουν να φέρουν τα παιδιά τους σε επαφή με την αξία του εθελοντισμού μέσα από ομαδικές δράσεις. Εθελοντικές ομάδες και φορείς που συνεργάζονται με τη Χ.Α.Ν.Θ. για μεγαλύτερης κλίμακας παρεμβάσεις στη Θεσσαλονίκη.

-Ποια είναι η μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετωπίζετε όταν προσπαθείτε να κινητοποιήσετε τους νέους για εθελοντική προσφορά σε μια εποχή με τόσα ψηφιακά ερεθίσματα;

Η μεγαλύτερη δυσκολία είναι να πειστούν οι νέοι να απομακρυνθούν από τις οθόνες και να συνδεθούν με τον διπλανό τους. Η Χ.Α.Ν.Θ. το αντιμετωπίζει προσφέροντας αυθεντικές εμπειρίες στο πλαίσιο όλων των προγραμμάτων της (κατασκηνωτικών, αθλητικών, εκπαιδευτικών, εθελοντικών) και μια αίσθηση του «ανήκειν σε μια ομάδα συνομηλίκων όπου μοιράζονται κοινές αξίες».

-Μπορείτε να μοιραστείτε ένα παράδειγμα μιας δράσης που είχε άμεσο και ορατό αποτέλεσμα στην τοπική κοινωνία της Θεσσαλονίκης;

Είναι δύσκολο να ξεχωρίσεις κάποιες δράσεις, γιατί όλες είναι αγαπημένες και χτίζονται με πολύ μεράκι. Μπορώ να αναφέρω ενδεικτικά τις δράσεις σήμανσης κενών δενδροδόχων σε μεγάλες κεντρικές οδούς της πόλης, και αργότερα τη φύτευση αυτών με δέντρα από τους νέους εθελοντές της Χ.Α.Ν.Θ., με τίτλο «Κάποτε εδώ υπήρχε ένα δέντρο» και «Φυτεύουμε ένα δέντρο, αφήνουμε μια κληρονομιά». Οι ενέργειες καθαρισμού από γκράφιτι, σε διάφορα σημεία της Νέας Παραλίας, με τίτλο «Ξαναδίνουμε Λάμψη στη Νέα Παραλία», όπου ενεργοποιήθηκαν μαθητές και πολλοί εθελοντές της Χ.Α.Ν.Θ. Και μια πρόσφατη καμπάνια που είχε ως στόχο να καλλιεργήσει τη θετική στάση απέναντι στην αιμοδοσία από τη νεαρή ηλικία. Έτσι τα παιδιά του Νηπιαγωγείου μας ετοίμασαν μαζί με τις παιδαγωγούς τους μία καμπάνια με τίτλο «Κάν' το εσύ για μένα», και προσήλθαν την ημέρα της αιμοδοσίας, κρατώντας από το χέρι τους γονείς τους για να γίνουν εθελοντές αιμοδότες. Ήταν μια πολύ όμορφη στιγμή και πολύ σημαντική για την καλλιέργεια της θετικής στάσης απέναντι στην αιμοδοσία.

-Ποια συμβουλή θα δίνετε στα παιδιά της ηλικίας μας σχετικά με την καλλιέργεια της πολιτεότητας;

Η συμβουλή μου θα ήταν πως ο ενεργός πολίτης είναι αυτός που **Παρατηρεί, Ακούει κι Ενεργεί**. Γιατί είναι σημαντικό να παρατηρούμε -κι όχι μόνο να βλέπουμε. Μόνο μέσα από την παρατήρηση αλλάζει, τελικά, το βλέμμα μας σε ό,τι συμβαίνει γύρω μας. Το να είμαστε καλοί ακροατές είναι πολύ σημαντικό, γιατί μόνο με αυτόν τον τρόπο μπορεί να καλλιεργηθεί η κριτική μας σκέψη. Βέβαια, χαρακτηριστικό του ενεργού πολίτη είναι και η δράση. Είναι ο άνθρωπος που παίρνει θέση σε ό,τι παρατηρεί και ακούει και στη συνέχεια αναλαμβάνει πρωτοβουλία δράσης. Αυτή η υπεύνηνη στάση του απέναντι σε ό,τι συμβαίνει, και η δέσμευσή του στο καθήκον για το κοινό καλό είναι το βασικά στοιχεία για την καλλιέργεια της πολιτεότητας.

ΑΡΘΡΟ

Μαθαίνω για την υγεία, κερδίζω τη ζωή

Scientia potentia est

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΙΟΡΗ

Η φροντίδα για την υγεία είναι συνειδητή πράξη ευθύνης. Συνδέεται και με τη στάση που υιοθετούμε ως πολίτες μέσα στην κοινωνία. Για τον λόγο αυτό, ο ενεργός πολίτης παίζει σημαντικό ρόλο στην προάσπιση και προαγωγή της υγείας. Οποιος θέλει να δρα ως ενεργός πολίτης, πρώτα φροντίζει τη δική του υγεία υιοθετώντας έναν υγιεινό τρόπο ζωής. Η σωστή διατροφή, η σωματική άσκηση, η αποφυγή επιβλαβών συνηθειών και η πρόληψη μέσα από ιατρικούς ελέγχους συμβάλλουν σημαντικά στη διατήρηση της καλής υγείας. Με τον τρόπο αυτό, όχι μόνο προστατεύει τον εαυτό του, αλλά λειτουργεί και ως πολλαπλασιαστής θετικών μηνυμάτων στο πλαίσιο των ομάδων όπου κινείται. Ειδικά, οι έφηβοι της ηλικίας μας που είναι ευαισθητοποιημένοι στα ζητήματα πολιτεότητας, ενδιαφέρονται και για τη δημόσια υγεία. Σέβονται τους κανόνες υγιεινής, συμβάλλουν στη διατήρηση καθαρών δημόσιων χώρων και δείχνουν υπευθυνότητα σε θέματα που επηρεάζουν την υγεία όλων, όπως η προστασία του περιβάλλοντος. Ενημερώνονται για θέματα υγείας και στηρίζουν δράσεις που έχουν στόχο την ευαισθητοποίηση της κοινωνίας. Από την ηλικία των δεκαεπτά ετών, μαθητές του λυκείου μπορούν να συμμετέχουν σε εθελοντικές αιμοδοσίες. Στο σημείο αυτό, έρχεται το σχολείο να ενημερώσει, να συμμετάσχει σε εκστρατείες για την υγεία, να ενισχύσει στους μαθητές το αίσθημα της αλληλεγγύης και να συμβάλει στην ενδυνάμωση της κοινωνικής συνοχής.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

Αντι-ΔΡΟΥΜΕ

άμεσα

ΒΑΣΙΛΗΣ
ΧΑΤΖΗΚΥΡΙΑΚΟΣ

Πολλοί από εμάς αναρωτιόμαστε τι πρέπει να κάνουμε αν ένας φίλος μας χάσει τις αισθήσεις του στο διάλειμμα ή αν νιώσει ότι πνίγεται από ένα κομμάτι φαγητού; Πώς αντιμετωπίζουμε έναν επιπόλαιο ή έναν πιο σοβαρό τραυματισμό στη διάρκεια του παιχνιδιού;

Αυτές κι άλλες ανάλογες απορίες είχαμε την ευκαιρία να διατυπώσουμε στις νοσηλεύτριες από το Γενικό Νοσοκομείο Παπαγεωργίου, που ανέλαβαν την ενημέρωσή μας στα τέλη Ιανουαρίου, πάνω σε ζητήματα παροχής Πρώτων Βοηθειών. Κατανοήσαμε πως με ψυχραιμία και σωστές κινήσεις μπορούμε να φανούμε χρήσιμοι σε μια έκτακτη ανάγκη.

Οι κυρίες Κωνσταντινίδου Αγγελίνα και Εύη Κουστελίδου, απάντησαν στις ερωτήσεις μας:

-Είστε ικανοποιημένες από την προσοχή που δίνουν οι μαθητές στις παρουσιάσεις που τους κάνετε και ποια θέματα τους ενδιαφέρουν κυρίως;

Τα παιδιά σε αυτή την ηλικία φαίνεται να μην αναγνωρίζουν τη σημαντικότητα της εκπαίδευσης. Γι' αυτό και στην αρχή είναι λίγο επιφυλακτικά. Παρόλα αυτά, με τα παραδείγματα που τους δίνουμε, καταλαβαίνουν ότι είναι πολύ σημαντικό να γνωρίζουν βασικές πρώτες βοήθειες. Ενδιαφέρονται κυρίως για ό,τι είναι πρακτικό και όχι θεωρητικό. Παρόλα αυτά, η θεωρία προϋποθέτει την πράξη.

Οι συνομήτριάς μας τόνισαν πως η ενημέρωση στις μέρες μας είναι λίγο καλύτερη από αυτή που μπορεί να είχαν τα παλαιότερα χρόνια. Ωστόσο, είναι απαραίτητος ο έλεγχος των πηγών της ενημέρωσης. Στο Διαδίκτυο κυκλοφορούν συμβουλές, αλλά πρέπει να είμαστε επιφυλακτικοί ως προς την εγκυρότητά τους. Το σχολείο μπορεί να συμβάλει στη σωστή πληροφόρηση πάνω σε θέματα υγείας, μέσα από τη συνεργασία του με τους κατάλληλους φορείς.

ΔΡΑΣΗ

Επανεκκίνηση καρδιάς

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΕΥΘΥΜΙΑΔΟΥ,
ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ ΜΑΜΕΛΕΤΖΗΣ

Οι πρώτες βοήθειες έχουν σώσει πολλές ζωές. Είναι ζωτικής σημασίας να τις γνωρίζουν όλοι, ανεξαρτήτως ηλικίας. Πολλές φορές, άτομα που ήταν σίγουρο πως θα έχαναν τη ζωή τους, έχουν σωθεί όχι μόνο από γιατρούς ή νοσηλευτές αλλά χάρη σε απλούς πολίτες, ακόμη και παιδιά, που είχαν μάθει πώς να αντιδρούν σε τέτοιες καταστάσεις.

Παράδειγμα που επιβεβαιώνει τη σημασία της παροχής πρώτων βοηθειών, είναι αυτό της 16χρονης που έσωσε τη ζωή ενός 10χρονου, χάρη σε αυτές. Όταν η 16χρονη Μαρία Λαζαρίδη αντιλήφθηκε πως ένας 10χρονος πνιγόταν καθώς είχε καταπιεί τροφή που έφραζε την αναπνευστική του οδό, έσπευσε να τον βοηθήσει. Ο πατέρας της είναι γιατρός, και από μικρή ηλικία της είχε μάθει πρώτες βοήθειες. Η Μαρία χρησιμοποιώντας τη λαβή Χαίμιλιχ, κατάφερε να κάνει τον 10χρονο να ξανά αναπνεύσει.

Είναι φανερό, λοιπόν, πως, παρά τη μικρή μας ηλικία, μπορούμε να σώσουμε τη ζωή κάποιου. Μπορεί να χρειαστεί να επαναφέρουμε στη ζωή κάποιον συμμαθητή, φίλο ή συγγενή μας. Γι' αυτό είναι απαραίτητο να ενημερωνόμαστε και να ασκούμαστε στις πρώτες βοήθειες, από όσο πιο νωρίς γίνεται, και να μην υποτιμούμε την αξία τους. Όλοι μας κάποια στιγμή θα βρεθούμε στη θέση να χρειαστεί βοηθήσουμε κάποιον που η ζωή του κινδυνεύει.

Η γνώση των πρώτων βοηθειών είναι δύναμη, και μπορεί να σώσει ζωές.

Έτσι, με ιδιαίτερο ενδιαφέρον, λάβαμε μέρος στις 16 Οκτωβρίου 2025, στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό «Επανεκκίνησης Καρδιάς», ο οποίος πραγματοποιήθηκε από τον φορέα Kids Save Lives. Κατά τη διάρκεια της δράσης, κατασκευάσαμε αυτοσχέδια προπλάσματα στα οποία εφαρμόσαμε με προσοχή και ακρίβεια την τεχνική ΚΑΡΠΑ. Μέσα από τη βιωματική προσέγγιση του θέματος, είχαμε την ευκαιρία να εξασκηθούμε σε δεξιότητες πρώτων βοηθειών και να αντιληφθούμε πόσο καθοριστική μπορεί να είναι η άμεση αντίδραση σε μια κρίσιμη στιγμή.

Η εμπειρία αυτή ενίσχυσε την ομαδικότητα, την υπευθυνότητα και την αυτοπεποίθησή μας. Το μαθησιακό αποτέλεσμα ήταν η ουσιαστική καλλιέργεια πρακτικών γνώσεων και στάσεων που συμβάλλουν στη διάσωση ανθρώπινων ζωών.

ΑΡΘΡΟ

ΕΛΠΙΔΑ στη μάχη κατά του Παιδικού Καρκίνου**ΠΕΤΡΟΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ**

Η 15η Φεβρουαρίου έχει καθιερωθεί ως Παγκόσμια Ημέρα κατά του Παιδικού Καρκίνου.

Κάθε χρόνο, περίπου 250.000 παιδιά σε όλο τον κόσμο νοσούν από καρκίνο. Από αυτά, μόνο το 20% έχει δυνατότητα πρόσβασης σε σωστή ιατρική φροντίδα. Το 80% προέρχεται από χώρες μέσου και χαμηλού εισοδήματος. Πάνω από 150.000 θάνατοι κάθε χρόνο θα μπορούσαν να είχαν αποφευχθεί, εάν υπήρχε δυνατότητα έγκαιρης διάγνωσης και εξειδικευμένης θεραπείας σε όλα τα παιδιά. Ποσοστό 70% – 80% από τα παιδιά που έχουν πρόσβαση σε εξειδικευμένη θεραπεία, γίνεται καλά.

Κάθε μέρα εκτιμάται ότι περίπου 20 παιδιά πεθαίνουν από καρκίνο στην Ευρώπη.

Τα τελευταία χρόνια, η επιστημονική κοινότητα εκφράζει πνεύμα αισιοδοξίας στην μάχη κατά του Καρκίνου της Παιδικής και Εφηβικής Ηλικίας.

Υπάρχουν νεοπλασίες στις οποίες τα ποσοστά ίασης υπερβαίνουν το 90%, αλλά και ορισμένες που -δυστυχώς- υπολείπονται σημαντικά. Η επιστημονική κοινότητα συνεχίζει την μεγάλη προσπάθεια για ίαση των ασθενών, για μείωση της τοξικότητας και των απώτερων επιπλοκών των θεραπειών, με παράλληλη έμφαση στην βελτίωση της ποιότητας ζωής και των συνθηκών περίθαλψης.

Κι εδώ, καλούμαστε όλοι εμείς, ως ενεργοί πολίτες, να ενεργοποιήσουμε το ισχυρότερο όπλο μας, την κοινωνική αλληλεγγύη.

Μέσα από έγκυρη ενημέρωση και συμμετοχή σε δράσεις εθελοντισμού.

Η εθελοντική προσφορά στη μάχη κατά του παιδικού καρκίνου είναι μια πράξη βαθιάς αγάπης που μπορεί να εκδηλωθεί ως άμεση υποστήριξη των παιδιών, ως οικονομική και ψυχολογική στήριξη των οικογενειών τους, και ως ενημέρωση της κοινωνίας.

Κάθε μικρή μας κίνηση, από μια δωρεά μέχρι λίγες ώρες προσωπικού χρόνου, αποτελεί ένα ισχυρό μήνυμα ότι η ζωή αξίζει κάθε μας προσπάθεια.

ΔΡΑΣΗ

Επισκεπτήριο αγάπης

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Λίγο πριν το τέλος του 2025, είχαμε την ευκαιρία να γίνουμε ο κρίκος μιας μεγάλης αλυσίδας σχολείων που τα τελευταία χρόνια ετοιμάζει κάρτες γεμάτες φως και ευχές ελπίδας, για συνανθρώπους μας που περνούν τις άγιες μέρες των Χριστουγέννων μέσα στα αντικαρκινικά νοσοκομεία, νοσηλευόμενους-μαχητές, συνοδούς, νοσηλευτές, γιατρούς.

Έτσι, την Πέμπτη 11 Δεκεμβρίου 2025 οι «ΕΡΕΥΝΗΤΕΣ – Re.search.eRs» γίναμε μία μεγάλη αγκαλιά και ανταποκριθήκαμε στο κάλεσμα της ομάδας WinCancer, να στολίσουμε με τα χρώματα κι τις ευχές μας τους θαλάμους των αντικαρκινικών νοσοκομείων.

Οι κάρτες που ετοιμάσαμε για το «Επισκεπτήριο Αγάπης» δεν έχουν μόνο χρώματα και λόγια ελπίδας. Μας έφεραν σε επαφή με τις αξίες της αλληλεγγύης, της ανιδιοτελούς προσφοράς, και -κυρίως- να σκεφτούμε πώς νιώθουν όλοι οι συνάνθρωποί μας στους οποίους απευθυνόμαστε. Δράσαμε ως ενεργοί πολίτες.

Πηγή εικόνας: [WinCancer](#)

ΓΝΩΜΗ

Ενεργός πολίτης κοντά σε καρκινοπαθείς**ΘΕΟΔΟΣΗΣ ΑΡΝΙΑΔΗΣ**

Ο ενεργός πολίτης δείχνει σεβασμό και ευαισθησία απέναντι στους καρκινοπαθείς. Αποφεύγει τα στερεότυπα και τις προκαταλήψεις και αντιμετωπίζει τους ασθενείς με αξιοπρέπεια και κατανόηση. Οι άνθρωποι που νοσούν συχνά έχουν ανάγκη από ενθάρρυνση, ελπίδα και ανθρώπινη παρουσία. Ο ενεργός πολίτης αφιερώνει χρόνο και βοήθεια σε συλλόγους και οργανώσεις δίπλα στους καρκινοπαθείς και τις οικογένειές τους.

Εκδηλώνει την αλληλεγγύη και την κοινωνική του ευαισθησία.

Μια κοινωνία που στέκεται δίπλα στους ανθρώπους που δοκιμάζονται από σοβαρές ασθένειες, γίνεται πιο ανθρώπινη και πιο δυνατή. Είναι πεπεισμένη πως η υγεία δεν είναι πάντα δεδομένη.

ΑΡΘΡΟ

Η τροφή του ενεργού πολίτη

ΠΕΤΡΟΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

Η διατροφή επηρεάζει την ποιότητα της ζωής μας και αποτελεί πρωταρχικό παράγοντα της υγείας μας. Δρώντας ως ενεργοί πολίτες, όχι μόνο φροντίζουμε για την υγεία μας, αλλά διαμορφώνουμε και μια κοινωνία που προάγει την υγιεινή και βιώσιμη διατροφή.

Τρεφόμαστε υγιεινά όταν καταναλώνουμε τροφές που παρέχουν όλα τα απαραίτητα θρεπτικά συστατικά. Ο ενεργός πολίτης επιλέγει συνειδητά τροφές που ενισχύουν τη σωματική και ψυχική του υγεία. Δεν παραλείπει να ενημερώνεται για τις διατροφικές ανάγκες του και επιδιώκει την ευαισθητοποίηση του κοινωνικού συνόλου για το θέμα της σχέσης μεταξύ τροφής και βιωσιμότητας.

Η βιώσιμη διατροφή συνδέεται με τον σεβασμό προς το περιβάλλον και τους παραγωγούς. Ένας ενεργός πολίτης προτιμά τρόφιμα τοπικής παραγωγής, εποχιακά προϊόντα και βιολογικές επιλογές, όπου είναι δυνατόν. Πάντα υπολογίζει το οικολογικό αποτύπωμα των διατροφικών του επιλογών και υποστηρίζει τη δίκαιη οικονομία. Αποφεύγει τη σπατάλη τροφίμων και προωθεί πρακτικές που μειώνουν τα απορρίμματα, όπως η σωστή αποθήκευση και η επαναχρησιμοποίηση τροφίμων.

Φυσικά, γνωρίζει ότι η ατομική υπευθυνότητα είναι πιο επιδραστική όταν εκδηλώνεται συλλογικά. Γι' αυτό συμμετέχει σε δράσεις και προγράμματα που προάγουν την υγιεινή και βιώσιμη διατροφή, όπως είναι οι εκστρατείες ενημέρωσης ή οι δημοτικοί λαχανόκηποι.

Ο ενεργός πολίτης πρέπει να επιλέγει τη μεσογειακή διατροφή, για λόγους που συνδέουν την προσωπική υγεία με το κοινωνικό όφελος και τη βιωσιμότητα του περιβάλλοντος:

Καθώς -σχηματικά- τοποθετεί την κατανάλωση κρέατος στην κορυφή της πυραμίδας της, η μεσογειακή διατροφή προωθεί την κατανάλωση οσπρίων και τα λαχανικών, η παραγωγή των οποίων απαιτεί τη χρήση πολύ λιγότερου νερού.

Ζώντας σε μια μεσογειακή χώρα, η επιλογή της τοπικής μας κουζίνας περιορίζει το τεράστιο ενεργειακό κόστος των μεταφορών. Ένας ενεργός πολίτης σκέφτεται από πού έρχεται αυτό που τρώει. Τα μεσογειακά προϊόντα της περιοχής μας δεν χρειάζονται αεροπλάνα και πλοία για να φτάσουν στο πιάτο του. Επομένως, η επιλογή του είναι συνειδητή πράξη ενεργούς πολιτεΐτητας.

Η μεσογειακή παράδοση μάς διδάσκει να ακολουθούμε τον κύκλο της φύσης. Να σεβόμαστε την εποχικότητα των τροφών που καλλιεργούμε.

Να μην επιλέγουμε τον χειμώνα -για παράδειγμα- καλοκαιρινά λαχανικά που καλλιεργήθηκαν σε ενεργοβόρα θερμοκήπια.

Αυτό σημαίνει λιγότερα χημικά λιπάσματα, καλύτερη διάθεση και υγεία και λιγότερη σπατάλη ενέργειας.

Το σχολείο μας το γνωρίζει αυτό καλά. Και γι' αυτό επιλέγει να μας εκπαιδεύσει στη λήψη υπεύθυνων αποφάσεων στο ζήτημα του φαγητού μας. Ως μαθητές μαθαίνουμε και ως ενεργοί πολίτες έχουμε τη δύναμη να επιλέξουμε μια διατροφή που δεν τρέφει μόνο εμάς, αλλά και το μέλλον του πλανήτη μας.

ΔΡΑΣΗ

ΜΕ-ΝΟΥ και γνώση

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

Οι μαθητές και μαθήτριες της Α' Τάξης συμμετέχουν στον Πανελλήνιο Διαγωνισμό για την υγεία του εγκεφάλου - Brain Health School Challenge- Ελλάδα 2025-2026, δημιουργώντας μία ψηφιακή έκθεση φωτογραφίας με τίτλο "Menu με νου".

Κάθε έργο παρουσιάζει έναν συμβολικό συνδυασμό τριών στοιχείων που ενισχύουν την υγεία του εγκεφάλου: ένα θρεπτικό τρόφιμο, ένα θετικό συναίσθημα και ένα αγαπημένο χόμπι. Μέσα από τις φωτογραφίες τους αναδεικνύουν τη σημασία της ισορροπημένης διατροφής και το ρόλο που παίζουν οι υγιεινές επιλογές στην καλή λειτουργία του εγκεφάλου. Παράλληλα, δείχνουν πώς η χαρά, η δημιουργικότητα και η καθημερινή δραστηριότητα συμβάλλουν στη συγκέντρωση και την ευεξία.

ΑΡΘΡΟ

Αστικό πράσινο vs Κλιματική αλλαγή

ΠΕΤΡΟΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΟΥ

Η κλιματική αλλαγή είναι μία από τις πιο δυσάρεστες εξελίξεις της εποχής μας. Οι πόλεις, ως πυκνοκατοικημένοι χώροι συγκέντρωσης πολλαπλών ανθρώπινων δραστηριοτήτων, επηρεάζονται δραματικά από τις υψηλές θερμοκρασίες, τη ρύπανση και τα ακραία καιρικά φαινόμενα. Ο ενεργός πολίτης μπορεί να παίξει σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων, φροντίζοντας για τη διάδοση της ιδέας της δύναμης του αστικού πράσινου.

ΑΡΘΡΟ

Φροντίζω τη φύση, φροντίζω το μέλλον

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΕΥΘΥΜΙΑΔΟΥ

Πότε ήταν η τελευταία φορά που είδατε μια αυθεντική παιδική περιπέτεια; Ένα παιδί να παλεύει με τη βαρύτητα σκαρφαλώνοντας σε έναν κορμό δέντρου; Ή μια ομάδα φίλων να σχεδιάζει με σοβαρότητα αρχιτέκτονα ένα δεντρόσπιτο; Στις μέρες μας, αν ένας ενήλικας αντίκριζε τέτοιες σκηνές, η πρώτη του αντίδραση θα ήταν ο πανικός. Θα έτρεχε να «σώσει» τα παιδιά από τον κίνδυνο, να τα προστατεύσει από μια πιθανή γρατζουνιά ή ένα λερωμένο ρούχο. Όμως, αυτή η υπερπροστασία είναι το μεγαλύτερο λάθος μας. Το ελεύθερο παιχνίδι στη φύση δεν είναι απλώς εκτόνωση, είναι ένα βιολογικό εργαστήριο ανάπτυξης. Εκεί, ανάμεσα στους ψιθύρους του δάσους που προκαλούν δέος και τον καθαρό αέρα, το παιδί μαθαίνει να επινοεί, να συνεργάζεται και να επιβιώνει. Χωρίς οδηγίες χρήσης και χωρίς προκαθορισμένα βήματα, η φύση απαιτεί από το παιδί να ενεργοποιήσει κάθε του αίσθηση. Οι συνέπειες της αποκοπής μας από το φυσικό περιβάλλον είναι πλέον ορατές: παιδιά με μειωμένη ικανότητα συγκέντρωσης, εύθραυστη αυτοπεποίθηση και μια συναισθηματική αστάθεια που δύσκολα ισορροπείται. Σήμερα μεγαλώνουμε παιδιά ευφυέστατα, με εντυπωσιακές ψηφιακές δεξιότητες, που όμως παραμένουν ορφανά από εμπειρίες και περιπέτειες. Εμείς οι μεγάλοι, στην προσπάθειά μας να ελέγξουμε το περιβάλλον τους, γινόμαστε οι δημιουργοί του προβλήματος.

Κάποτε

Τα πάρκα, οι δεντροστοιχίες, οι πράσινες ταράτσες και οι κήποι στις πόλεις μειώνουν τη θερμοκρασία, απορροφούν το CO₂ και βελτιώνουν την ποιότητα του αέρα.

Οι μαθητές ως ενεργοί πολίτες, ενημερωμένοι για αυτά τα οφέλη, μπορούν να μεταδώσουν τη γνώση τους στα μέλη της κοινότητας, ενισχύοντας την κοινωνική ευαισθησία προς το περιβάλλον. Η διάχυση της ιδέας αυτής μπορεί να γίνει μέσα από δράσεις ενημέρωσης, συμμετοχή σε εκδηλώσεις, κοινωνικά δίκτυα, σχολικές πρωτοβουλίες και εθελοντικές δραστηριότητες.

Αντικαθιστούμε το γρασίδι με πλαστικούς τάπητες στα νηπιαγωγεία, απαγορεύουμε το σκαρφάλωμα και τη λάσπη, και προσφέρουμε την ηρεμία μιας οθόνης ως νταντά.

Το τίμημα; Ένας πλανήτης σε κρίση και μια νέα γενιά που καλείται να προστατεύσει κάτι που ποτέ δεν έμαθε να αγαπά. Γιατί η αγάπη για τη φύση δεν διδάσκεται στα θρανία αλλά βιώνεται μέσα από το παιχνίδι. Αν δεν αφήσουμε τα παιδιά να λερωθούν, να φοβηθούν λίγο ή να χτυπήσουν με σκοπό να νικήσουν τις προκλήσεις της φύσης, δεν θα αποκτήσουν ποτέ το κίνητρο να τη σώσουν. Ο σύγχρονος άνθρωπος συμπεριφέρεται συχνά ως «κατακτητής» στον ίδιο του τον πλανήτη, ακριβώς επειδή έχασε τη γνώση και ταπεινότητα που προσφέρει η εμπειρία της φύσης.

Το μέλλον, ωστόσο, ανήκει σε εκείνους τους νέους που θα έχουν το θάρρος να επαναπροσδιορίσουν την έννοια της «προόδου» και να αναζητήσουν μια αρμονική συμβίωση με το περιβάλλον. Αυτή η αλλαγή δεν ξεκινά από μεγαλεπήβολα παγκόσμια σύμφωνα, αλλά από το τοπικό και το καθημερινό. Ξεκινά από τους περιαστικούς χώρους και τα πάρκα της γειτονιάς μας, που αποτελούν τις «γέφυρες» σύνδεσής μας με το φυσικό κόσμο μέσα στον αστικό ιστό. Για να επιτευχθεί όμως αυτή η μεταστροφή, η προσωπική συμμετοχή παύει να είναι μια προαιρετική επιλογή και γίνεται ανάγκη. Δεν μπορούμε πλέον να περιμένουμε «τους άλλους» να δώσουν τη λύση. Γιατί δεν προστατεύουμε απλώς περιβάλλον, προστατεύουμε την ίδια την ανθρωπιά μας.

Τώρα

ΔΡΑΣΗ

Ένα μνημείο της φύσης...στην αυλή μας

ΛΟΥΚΑΣ ΛΙΤΟΣ

Ένα αιωνόβιο δέντρο βρίσκεται στον χώρο του σχολείου μας. Η μουριά που δεσπόζει αγέρωχη στο κέντρο της αυλής του, μπορεί να έχει φτάσει τα 300 χρόνια ζωής.

Η μουριά εικονίζεται σε φωτογραφίες της περιοχής, από τις αρχές του 20ου αιώνα. «Έχει ακούσει» πολλά στο πέρασμα των χρόνων για τη Μικρασιατική Καταστροφή και την ανταλλαγή των πληθυσμών, για την Κατοχή και για τη βίαιη μεταφορά χιλιάδων Εβραίων της πόλης στα ναζιστικά στρατόπεδα συγκέντρωσης.

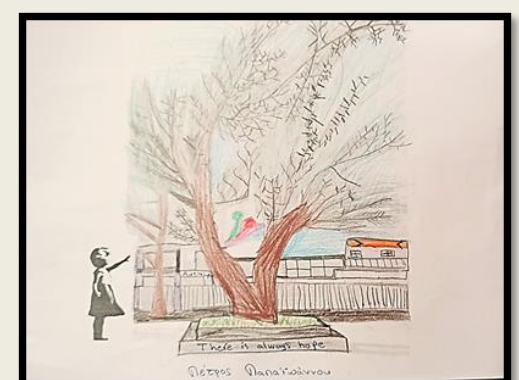
Ανάμεσα σε ψηλά πλατάνια κι ελιές, η μουριά συγκεντρώνει γύρω της τους μαθητές και τις μαθήτριες στα διαλείμματα και τους προσφέρει απλόχερα τη σκιά της. Η περίμετρος του δέντρου κοντά στη ρίζα του είναι 1,7 μέτρα, ενώ ο κορμός του «έσκισε» στην πορεία των χρόνων κι έγινε διχάλα. Είναι ένα αιωνόβιο δέντρο συνυφασμένο με την ιστορία της Ξηροκρήνης, από τότε που ήταν αγροτική περιοχή και όχι αστικός ιστός. Έχει καταγραφεί ως Μνημείο της Φύσης και η εξέλιξή του παρακολουθείται από ειδικούς επιστήμονες.

Τα πολυάριθμα δέντρα της αυλής μας αποτελούν το θέμα ενός Προγράμματος Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης που υλοποιούμε στο σχολείο μας.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ

Ο Banksy μας εμπνέει

Δίπλα στην αιωνόβια μουριά του σχολείου μας

ΑΡΘΡΟ

Αθλητές πρεσβευτές πολιτειότητας

ΛΟΥΚΑΣ ΛΙΤΟΣ

Τους μεγάλους αθλητές τους θαυμάζουμε για τις επιδόσεις και τα μετάλλιά τους. Όμως κερδίζουν τον σεβασμό μας όταν βγαίνουν από τις γραμμές του γηπέδου και χρησιμοποιούν τη φωνή τους για να αλλάξουν τον κόσμο. Αυτοί οι αθλητές-ενεργοί πολίτες αποτελούν για εμάς τους μαθητές το πιο ισχυρό παράδειγμα για το πώς μπορούμε να δράσουμε για έναν καλύτερο κόσμο.

Οι αθλητές μάς δείχνουν τον δρόμο μέσα από

την αλληλεγγύη, στηρίζοντας έμπρακτα ευπαθείς ομάδες. Μας υπενθυμίζουν ότι η επιτυχία έχει νόημα μόνο όταν μοιράζεται. Μας επηρεάζουν όταν δείχνουν περιβαλλοντική ευαισθησία δείχνοντας ότι η «ομάδα» μας είναι όλος ο πλανήτης. Μας διδάσκουν να μην μένουμε σιωπηλοί μπροστά στην αδικία, όταν αξιοποιούν την αναγνωρισιμότητά τους στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, για να υποστηρίξουν την ισότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα. Τα παραδείγματα είναι πολλά: Ο Ρονάλντο κάνει δωρεές σε οργανισμούς για

την προστασία των παιδιών και δημοπρατεί προσωπικά του βραβεία για να χρηματοδοτήσει την ανέγερση σχολείων σε εμπόλεμες ζώνες. Ο Γιάννης Αντετοκούνμπο προσφέρει ευκαιρίες σε παιδιά από οικογένειες με χαμηλό εισόδημα, για να ασχοληθούν με τον αθλητισμό και να σπουδάσουν. Ο Εμμανουήλ Καραλής μιλά ανοιχτά για θέματα όπως ο ρατσισμός και η ψυχική υγεία, ενθαρρύνοντας τους νέους να αποδέχονται τον εαυτό τους και να παλεύουν για τα όνειρά τους.

ΔΡΑΣΗ

MVP στην ανταποδοτική ανακύκλωση

ΘΕΟΔΟΣΗΣ ΑΡΝΙΑΔΗΣ

Τον Ιανουάριο του 2026, οργανώσαμε με τους συμμαθητές μου στο Α1, την ομάδα ανακύκλωση συσκευασιών του σχολείου μας. Κίνητρο ήταν εικόνα του Γιάννη Αντετοκούνμπο, που από το Πολυκέντρο Ανακύκλωσης έξω από την αυλή του σχολείου μας μάς καλούσε να πάρουμε μέρος στο 1^ο Πανελλήνιο Σχολικό Πρωτάθλημα Ανακύκλωσης. Πολύ δελεαστικό και το έπαθλο: οι νικητές θα ταξιδέψουν στην Αμερική για να παρακολουθήσουν από κοντά τον αγώνα του Γιάννη.

Επομένως, τα πρωταθλήματα δε γίνονται μόνο στα γήπεδα. Γι' αυτό, συλλέγουμε καθημερινά πλαστικά μπουκάλια, κουτάκια αλουμινίου και γυάλινες συσκευασίες και τα ανακυκλώνουμε, κερδίζοντας πόντους για το σχολείο μας. Μέσα σε δύομισι μήνες, έχουμε ανακυκλώσει περισσότερες από 20.000 (!) συσκευασίες.

Ας δείξουμε ότι το σχολείο μας ξέρει να κερδίζει... πράσινα!

Είμαι πολίτης, όχι απλά κάτοικος

ΑΠΟ ΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

- Ο ενεργός πολίτης καταλαβαίνει ότι τα σκουπίδια του δεν «εξαφανίζονται» μαγικά. Ανακυκλώνοντάς τα, παίρνεις τον έλεγχο της δημόσιας καθαριότητας στα χέρια σου αντί να τα αφήνεις στην τύχη τους.
- Όταν οι φίλοι σου σε βλέπουν να ψάχνεις τον σωστό κάδο για να πετάξεις το κουτάκι του αναψυκτικού, αντί να το πετάς στον δρόμο, θέτεις τον «κανόνα» για όλους. Ο ενεργός πολίτης δημιουργεί νέα πρότυπα συμπεριφοράς για το σύνολο.
- Η ταφή των σκουπιδιών κοστίζει χιλιάδες ευρώ στον Δήμο, δηλαδή στους δημότες. Ανακυκλώνοντας, εξοικονομείς πόρους που θα μπορούσαν να γίνουν νέα πάρκα, γήπεδα ή υπολογιστές για τα σχολεία. Ενεργός πολίτης είναι αυτός που προστατεύει το κοινό ταμείο.

ΑΡΘΡΟ

Η θάλασσα ... μας χρειάζεται

ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ ΜΑΜΕΛΕΤΖΗΣ

Τα θαλάσσια απορρίμματα αποτελούν παγκόσμια πρόκληση παρόμοια με αυτή της κλιματικής αλλαγής τόσο ως προς τις τεράστιες επιπτώσεις στην υγεία, το περιβάλλον και την οικονομία, αλλά και ως προς το ότι και τα δύο αυτά σημαντικά παγκόσμια προβλήματα είναι αποτέλεσμα τοπικής δραστηριότητας και αδράνειας της κοινωνίας.

Πλαστικά και κάθε είδους σκουπίδια συναντάμε ακόμη και στα πιο απομακρυσμένα σημεία του πλανήτη, χιλιάδες χιλιόμετρα μακριά από κατοικημένες περιοχές. Υπολογίζεται ότι το 80% των θαλάσσιων απορριμμάτων προέρχεται από ανθρώπινες δραστηριότητες στη στεριά και μόνο ένα 20% από δραστηριότητες στη θάλασσα. Επίσης εκτιμάται ότι 60% έως 90% των θαλάσσιων απορριμμάτων αποτελείται κατά κύριο λόγο από πλαστικά.

Οι ωκεανοί μας έχουν καταντήσει η μεγαλύτερη χωματερή για εκατομμύρια τόνους χρησιμοποιημένων πλαστικών. Όμως, υπάρχει και το τεράστιο πρόβλημα των μικροπλαστικών, τα οποία γίνονται «αναπόσπαστο» μέρος των θαλάσσιων οικοσυστημάτων. Τα μικροπλαστικά αποτελούν ήδη μέρος της τροφικής αλυσίδας, κι έτσι φτάνουν και στον άνθρωπο. Επιπλέον, έχουν ήδη εντοπιστεί

μικροπλαστικά σε μικρές αλλά μετρήσιμες συγκεντρώσεις στο αλάτι εμπορίου και στο εμφιαλωμένο νερό.

Το πολυδιάστατο πρόβλημα των θαλάσσιων απορριμμάτων οφείλεται μεταξύ άλλων σε διαχειριστική ανεπάρκεια των στερεών αποβλήτων, στην έλλειψη κατάλληλων υποδομών, αλλά και στη σοβαρή αδυναμία κατανόησης του μεγέθους των επιπτώσεων των συμπεριφορών και της νοοτροπίας του καθένα από εμάς.

Ως ενεργοί πολίτες, πρέπει να δράσουμε δυναμικά. Η χρήση επαναχρησιμοποιούμενων μπουκαλιών, τσαντών και σκευών μπορεί να μειώσει σημαντικά τα απορρίμματα που καταλήγουν στη θάλασσα. Συμμετέχοντας σε εθελοντικούς καθαρισμούς ακτών, βοηθούμε άμεσα στην απομάκρυνση σκουπιδιών από τις παραλίες και διδάσκουμε πως η προστασία του περιβάλλοντος είναι κοινή ευθύνη.

Η σωστή διαχείριση απορριμμάτων από τα νοικοκυριά, αποτελεί βασικό βήμα για την προστασία των θαλάσσιων οικοσυστημάτων. Κι ως μην ξεχνάμε ότι οι ενεργοί πολίτες μπορούν να ενημερώνουν και να ευαισθητοποιούν τους γύρω τους. Μέσα από τη συμμετοχή σε πρωτοβουλίες, τη στήριξη σχετικών δράσεων ή ακόμη και μέσω της ψήφου τους, μπορούν να επηρεάσουν θετικά τις αποφάσεις που λαμβάνονται για το περιβάλλον.

Έργο της Δέσποινας Ορφανίδου, Α2
Με αφορμή την ανάγνωση του βιβλίου
«Η ιστορία του γάτου που έμαθε σ' ένα γλάρο να πετάει»
του Λουίς Σεπούλβεδα

ΔΡΑΣΗ -ΡΕΠΟΡΤΑΖ

«Θα ξαναέβαφα γαλάζια τη θάλασσα»

Μαθητές εν δράσει

ΛΟΥΚΑΣ ΛΙΤΟΣ

Στα μέσα Μαρτίου, αφήσαμε για λίγο τους κλειστούς τοίχους της τάξης τα και βρεθήκαμε δίπλα στο κύμα. Από την Ξηροκρήνη... στη Νέα Κρήνη. Συμμετείχαμε στο περιβαλλοντικό πρόγραμμα «Θα ξαναέβαφα γαλάζια τη θάλασσα!» που διοργανώνει το ΚΕΠΕΑ Θέρμης. Η εμπειρία ήταν μοναδική. Κάτι παραπάνω από ένα απλό μάθημα εκτός τάξης.

Το ραντεβού μας δόθηκε στην Παιδική Βιβλιοθήκη της Καλαμαριάς. Ενημερωθήκαμε για τον ρόλο της θάλασσας στη ζωή του ανθρώπου, για τη ρύπανση από τα πλαστικά και για το πρόβλημα των μικροπλαστικών. Γίναμε ομάδες και αναλάβαμε δράση.

Από τη θεωρία στην ακτή

Στη συνέχεια κατεβήκαμε στην παράκτια ζώνη της Καλαμαριάς, δίπλα στο εγκαταλελειμμένο κτίριο όπου παλιά στεγαζόταν ένα νοσοκομείο. Εκεί, η δράση μας εστίασε σε όσα βλέπουμε στα όρια μεταξύ στεριάς και θάλασσας, δίπλα σε μια σχετικά πυκνοκατοικημένη περιοχή της πόλης μας. Παρατηρήσαμε πεταμένα οικοδομικά υλικά, πλαστικά και μεταλλικά απορρίμματα. Αυτό όμως που εντυπωσίασε πολλούς από εμάς ήταν τα πολλά κοχύλια. Δε χάσαμε την ευκαιρία να μαζέψουμε κάποια από αυτά.

Η ημέρα συνεχίστηκε με μια δόση έμπνευσης. Ήταν ώρα για ακόμα πιο δημιουργικές δραστηριότητες. Η συζήτηση, μας οδήγησε στο συμπέρασμα ότι η προστασία του περιβάλλοντος είναι και δική μας υπόθεση.

Στη συνέχεια, με τους υπεύθυνους του Προγράμματος, περπατήσαμε δίπλα στη θάλασσα. Συγκεντρώσαμε πληροφορίες για την κατάσταση της ακτής και φτάσαμε μέχρι την πλαζ της Αρετσούς.

Η Ιστορία...είναι παντού

Αναζητήσαμε γνωστά τοπωνύμια στον χάρτη με τις «Αλησμόνητες Πατρίδες». Και πριν βγάλουμε την ομαδική φωτογραφία, πολλοί συνειδητοποιήσαμε ότι υπάρχει κάποια ρίζα που μας συνδέει με εκείνες τις πόλεις.

Φύγαμε από την παραλία χαρούμενοι και με καθαρή σκέψη. Μπορούμε να αρχίσουμε να «ξαναβάφουμε γαλάζιο» τον κόσμο μας, ξεκινώντας από τις ακτές της πόλης μας... και αλλάζοντας καταναλωτικές συνήθειες.

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ

Ένα απρόσμενο γράμμα

ΔΕΣΠΟΙΝΑ ΕΥΘΥΜΙΑΛΟΥ

Προς Θεσσαλονικείς,

Είμαι ο Θερμαϊκός κόλπος. Χρόνια και χρόνια τώρα σας νοιάζομαι. Είμαι το αίμα σας. Είμαι το οξυγόνο σας. Ο λόγος ύπαρξής σας. Πάντα απέραντος και γαλήνιος. Η παρουσία μου και η παρουσία σας πάνε μαζί. Δημιουργήθηκα πριν από τον καθένα σας. Από την αρχαιότητα είμαι εδώ. Το ξέρω, έχω αλλάξει. Αλλά αυτό για το οποίο είμαι σίγουρος, είναι ότι εσείς με έχετε αλλάξει.

Με έχετε γεμίσει σκουπίδια και απόβλητα. Πολλά, τοξικά, επικίνδυνα για τον άνθρωπο και τα ζώα, απόβλητα. Και ακαθαρσίες, άπειρες ακαθαρσίες που διώχνουν από κοντά μου και τους ντόπιους και τους ξένους. Ποτέ δεν αναρωτηθήκατε γιατί όποιος με βλέπει αποστρέφει το βλέμμα του; Ή φεύγει, φεύγει μακριά και δεν επιστρέφει; Είμαι γεμάτος γλίτσα και πλαγκτόν. Τι χειρότερο μπορεί να μου συμβεί; Δεν έχω άλλο οξυγόνο να δώσω. Δεν έχω άλλα φύκια να ταΐσω. Δεν είμαι πόσιμος. Δεν μπορούν να κολυπήσουν στα νερά μου. Ούτε καν να τα εισπνεύσουν. Ούτε καν να τα κοιτάζουν.

Και ξέρετε ποιος φταίει για όλα τα παραπάνω; Εσείς και μόνο εσείς. Ποτέ δε με ρωτήσατε τι θέλω. Ποτέ δε νοιαστήκατε για μένα πραγματικά. Ποτέ δεν σκεφτήκατε το δικό μου καλό. Ποτέ δεν απορήσατε για την κατάστασή μου. Και για το ποιος την προκάλεσε. Υπάρχει χειρότερη προδοσία από το να σε εγκαταλείπουν οι δικοί σου άνθρωποι; Αν δεν σε βοηθήσουν αυτοί, τότε ποιος; Πληγώνοντας εμένα, πληγώνεις και εμένα. Πώς γίνεται όλα τα άλλα νερά να είναι πιο καθαρά από μένα; Δεν είμαι τρελός. Ξέρω ότι κάποιοι με αγαπάτε και με προσέχετε. Όμως γιατί να είναι «κάποιοι» και όχι «όλοι»; Πείτε μου γιατί;

Σας παρακαλώ, αφήστε με να αναπνεύσω. Να συνοδέψω το μέλλον αυτής της πόλης. Να σας προσφέρω όσα στερηθήκατε. Να ξαναγίνω όσο καθαρός ήμουν κάποτε. Να ταΐσω τα ψάρια. Να ποτίσω τα φυτά. Να προσελκύσω επισκέπτες. Μη με ξεχάσετε ποτέ.

Ακούστε την κραυγή μου
και κρατήστε με καθαρό
Θερμαϊκός

Το κείμενο γράφτηκε στο πλαίσιο του μαθήματος της Νεοελληνικής Γλώσσας.

ΣΥΝΕΝΤΕΥΞΗ

«Το Μουσείο δεν είναι μόνο γνώση»

Συνέντευξη με την Ευαγγελία Τσαγκαράκη, Προϊσταμένη του Τμήματος Συλλογών και Εκθέσεων Μεταλλοτεχνίας και Μικροτεχνίας του Αρχαιολογικού Μουσείου Θεσσαλονίκης

Στις αρχές Μαρτίου, είχαμε την τιμή να συναντήσουμε διαδικτυακά την κ. Τσαγκαράκη και να κάνουμε μια πολύ ενδιαφέρουσα και μακρά συζήτηση για το Μουσείο και για τις ελληνικές αρχαιότητες. Εδώ σας παρουσιάζουμε τα κυριότερα σημεία της.

-Κυρία Τσαγκαράκη, σας ευχαριστούμε που δεχθήκατε την πρόσκλησή μας γι' αυτή τη διαδικτυακή συνάντηση. Θα θέλαμε να μας μιλήσετε για τη συλλογή που συγκεντρώνει το μεγαλύτερο ενδιαφέρον των επισκεπτών του Μουσείου.

Κι εγώ σας ευχαριστώ για την πρόσκληση. Η συλλογή του Μουσείου που κερδίζει το ενδιαφέρον των περισσότερων είναι, αναμφίβολα, η έκθεση «Ο Χρυσός των Μακεδόνων». Στις προθήκες της εκτίθενται κυρίως ταφικά κτερίσματα από πολύτιμα μέταλλα, ο περίφημος Κρατήρας του Δερβενίου, ο Πάπυρος του Δερβενίου (το παλαιότερο σωζόμενο «βιβλίο» της Ευρώπης) και η μεγαλύτερη συλλογή χρυσών κοσμημάτων στον κόσμο!

-Πόσο δύσκολη είναι η συντήρηση των μεταλλικών αντικειμένων;

Η συντήρησή τους είναι πολύ δύσκολη. Χρειάζεται επιμονή, υπομονή αλλά και μεγάλη εμπειρία. Τα περισσότερα αντικείμενα τα βρίσκουμε σε μικρά κομμάτια. Ο συντηρητής, εκτός από το να καταλάβει ποια κομμάτια ταιριάζουν μεταξύ τους, πρέπει να ανατρέξει και στη βιβλιογραφία. Να καταλάβει δηλαδή, τι και πώς είναι το αντικείμενο που θα συντηρήσει. Και μετά θα αρχίσει, θα ξεκινήσει το έργο του, σαν να συμπληρώνει ένα παζλ. Αυτά που είδατε στο Μουσείο, σώζονται σε πολύ καλή κατάσταση, γιατί τα περισσότερα έχουν βρεθεί ολόκληρα μέσα σε τάφους.

-Από ποια μέταλλα είναι κατασκευασμένα τα αντικείμενα που βρίσκουμε στις ανασκαφές και ποια είναι η προέλευσή τους;

Τα υλικά που χρησιμοποιούν, είναι κυρίως ο χαλκός, ο σίδηρος και φυσικά ο χρυσός. Και κράματα, όπως ο μπρούντζος που είναι χαλκός με κασσίτερο και μοιάζει με χρυσό, όπως συμβαίνει με τον κρατήρα του Δερβενίου. Στη Μακεδονία, υπήρχαν πολλές πηγές χρυσού. Ο χρυσοφόρος ποταμός Εχέδωρος (σημερινός Γαλλικός), πολύ κοντά στην πόλη μας. Το όνομά του δήλωνε πως έχει δώρα, δηλαδή το χρυσάφι. Επιπλέον υπήρχαν ορυχεία χρυσού, στο όρος Παγγαίο και τη Χαλκιδική. Βέβαια, έχουμε και περιπτώσεις εισαγόμενων μετάλλων. Με την εκστρατεία του Μεγάλου Αλεξάνδρου στην Ανατολή, έφτασαν εδώ πολλά μεταλλικά λάφυρα από τους πολέμους. Αυτά είτε τα χρησιμοποιούσαν εδώ όπως και στον τόπο προέλευσής τους είτε τα ανακύκλωναν. Τα έλιωναν και κατασκεύαζαν καινούρια πολύτιμα αντικείμενα.

-Είναι αρκετός ο χώρος του μουσείου για την έκθεση των μεταλλικών αντικειμένων;

Σχεδόν ποτέ σε ένα μουσείο δεν είναι αρκετοί οι χώροι του. Σκεφτείτε ότι αυτά που βλέπετε στις εκθέσεις είναι μόνο το ένα τρίτο των αντικειμένων που βρίσκονται στις αποθήκες. Ο χώρος πιστεύω ότι προσαρμόζεσαι και δείχνεις αυτά τα οποία αξίζει να δει κανείς. Μάλιστα, τα τελευταία χρόνια υπάρχει η τάση ακόμα και οι αποθήκες των μουσείων να είναι επισκέψιμες ή έστω ορατές στους επισκέπτες.

-Στη συλλογή του Χρυσού, υπάρχουν αρκετά στεφάνια. Από πότε χρονολογούνται και ποια ήταν η λειτουργία τους;

Τα χρυσά στεφάνια, όπως καταλαβαίνουμε, δεν ήταν για όλους. Ήταν για τους πολύ εύπορους, για την ελίτ του Μακεδονικού Βασιλείου. Σίγουρα, τα χρησιμοποιούσαν όσο ζούσαν. Μπορούσαν να τα φοράνε σε συμπόσια, σε τελετές προς τιμήν των Θεών, σε τελετουργίες, σε άλλες μεγάλες κοινωνικές εκδηλώσεις. Και βέβαια, υπάρχουν και στεφάνια που κατασκευάζονταν μόνο και μόνο για να τιμήσουν κάποιον στην τελευταία του κατοικία. Γι' αυτό και πολλά τα βρίσκουμε μέσα

στους τάφους. Αλλά εδώ υπάρχει κι ένας συμβολισμός. Ήταν για να δείξει στον υπόλοιπο κόσμο ότι αυτός ο άνθρωπος ήταν νικητής στον αγώνα της ζωής. Και επομένως τώρα θα μπορούσε να έχει το μεγάλο δώρο, αυτό της μεταθανάτιας ζωής.

-Είδαμε το στεφάνι που επέστρεψε στον τόπο του, από το μουσείο Paul Getty στο Λος Άντζελες. Πόσο δύσκολος ήταν ο επαναπατρισμός του;

Ο επαναπατρισμός ήταν πολύ δύσκολος. Καταρχάς πρέπει να καταλάβουμε ότι χιλιάδες αντικείμενα που προέρχονται από την Ελλάδα, βρίσκονται αυτή τη στιγμή στα μουσεία όλου του κόσμου. Η διεκδίκηση ενός αντικείμενου για να επιστρέψει στη χώρα μας, γίνεται όταν έχουμε αποδείξεις ότι αυτό το αντικείμενο αποκτήθηκε παράνομα και βγήκε παράνομα από τη χώρα. Αυτό το στεφάνι βρέθηκε γύρω στα 1990 σε λαθρανασκαφή. Οι αρχαιοκάπηλοι το εξήγαγαν μετά παράνομα από τη χώρα και το 1993 αγοράστηκε από το Μουσείο Paul Getty για 1.150.000 δολάρια! Όταν λοιπόν το ελληνικό κράτος αντιλήφθηκε αυτή την αγορά, άρχισε αμέσως τον αγώνα διεκδίκησης. Και μετά από 14 χρόνια, το 2007, τα κατάφερε. Γιατί απέδειξε ότι προερχόταν από λαθρανασκαφή κι ότι βγήκε παράνομα από τη χώρα μας. Και αυτό το ξέρουμε, γιατί τέτοιου είδους στεφάνια τα βρίσκουμε στη Μακεδονία. Και μάλιστα θεωρούμε ότι το συγκεκριμένο έχει βρεθεί κάπου στην περιοχή της Αμφίπολης, και έχει κατασκευαστεί στην κεντρική Μακεδονία σε κάποιο εργαστήριο τον 4ο αιώνα π.Χ.

-Τι μπορούμε να κάνουμε ως ενεργοί πολίτες για τις ελληνικές αρχαιότητες; Μπορούμε να συμβάλουμε στο έργο του Μουσείου ως εθελοντές;

Μας βοηθούν εθελοντές, κυρίως νέοι άνθρωποι, στα εκπαιδευτικά προγράμματα, που απευθύνονται σε μαθητές, στον χώρο των εκθέσεων. Αυτό που μπορεί να βοηθήσει, είναι να είστε ευαισθητοποιημένοι, να καταλάβετε τι σημαίνει το να γίνεται παράνομα μία ανασκαφή, το να βγαίνει παράνομα ένα αντικείμενο από τη χώρα. Να είστε ευαισθητοποιημένοι πολίτες στο θέμα της προστασίας των αρχαιοτήτων

-Τι πρέπει να κάνει κάποιος αν βρει ένα αντικείμενο που πιστεύει ότι έχει αρχαιολογική αξία;

Ο νόμος είναι πολύ αυστηρός. Πρέπει, όσο το δυνατόν πιο άμεσα, να το παραδώσει στην αρχαιολογική υπηρεσία. Να πει πού ακριβώς το βρήκε, ώστε οι αρχαιολόγοι να κάνουν μία έρευνα. Κι ενδέχεται αυτό που βρήκε να είναι αφορμή για να εντοπιστεί μια αρχαιολογική θέση.

-Ποια συμβουλή θα δίνατε στα παιδιά της ηλικίας μας σχετικά με τη στάση τους απέναντι στα μουσεία;

Θα ήθελα, κάποια στιγμή, να δω στην Ελλάδα να συμβαίνει αυτό που συμβαίνει σε πολλές πόλεις στο εξωτερικό, όπου τα μουσεία έχουν μπει στην καθημερινότητα των ανθρώπων, σαν χώρος διαλείμματος από τη δουλειά τους, σαν ημερήσια εκδρομή ή περίπατος.

Το μουσείο πρέπει να το βλέπετε ως έναν χώρο που έχει να μας δώσει πολλά ερεθίσματα. Είναι ένας χώρος για να μάθετε. Είναι ένας χώρος για να διασκεδάσετε. Είναι ένας χώρος για να δείτε κάτι διαφορετικό από αυτά που βλέπετε συνήθως. Αυτό θα ήταν το ιδανικό.

Η συζήτησή μας κράτησε αμείωτο το ενδιαφέρον μας. Μάθαμε πολλά καινούρια στοιχεία για τις αρχαιότητες και για τα μουσεία μας. Συζητήσαμε ακόμη και για το πώς θα μπορούσε η γνώση να δίνεται με πιο ελκυστικό τρόπο, στο σχολείο. Υποσχθήκαμε πως θα επιστρέψουμε στο Μουσείο. Και μάλιστα θα επιδιώξουμε να γνωρίσουμε το νέο στέλεχος του Μουσείου, τον «Ιντι», το ρομπότ που τον τελευταίο καιρό ξεναγεί το κοινό και αλληλεπιδρά μαζί του.

ΔΡΑΣΗ

Μες στο Μουσείο

ΑΡΓΥΡΗΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

Για τον ενεργό πολίτη, η γνώση της ιστορίας και η διατήρηση της ιστορικής μνήμης αποτελούν μέσα για την καλλιέργεια δημοκρατικής συνείδησης, της κριτικής σκέψης και της κοινωνικής υπευθυνότητας.

Η πρόσφατη επίσκεψή μας στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης αποτέλεσε αφορμή για συζήτηση και σκέψη γύρω από την αίγλη που ασκούν οι ελληνικές αρχαιότητες.

Κατά την περιήγησή μας στην έκθεση «Ο χρυσός των Μακεδόνων», την έκπληξη διαδέχτηκε ο θαυμασμός. Έργα μοναδικής

τεχνικής κοσμούν τις προθήκες. Κοσμήματα κυρίως και όπλα χάλκινα μάς συνεπαίρνουν.

Τόσο που προσπερνάμε, σχεδόν αδιάφορα το αρχαιότερο βιβλίο της Ευρώπης, τον Πάπυρο του Δερβενίου, που χρονολογείται στο δεύτερο μισό του 4ου αι. π.Χ. και αποτελεί ένα από τα πολυτιμότερα εκθέματα του Μουσείου.

Η UNESCO τον έχει περιλάβει στον κατάλογο «Μνήμη του Κόσμου» για να τον προστατεύσει ως τεκμηριωμένη κληρονομιά της ανθρωπότητας, από τη συλλογική αμνησία, την παραμέληση, τη φθορά με την πάροδο του χρόνου και τις κλιματολογικές συνθήκες, καθώς και από τη σκόπιμη καταστροφή.

Η συλλογική αμνησία είναι μία κατάσταση που πρέπει να αποτρέψει ο ενεργός πολίτης.

Πάπυρος του Δερβενίου, 340-320 π.Χ.

ΧΡΟΝΟΓΡΑΦΗΜΑ

Η «Οδύσσεια»...αλλιώς

Το γκρουπ των τουριστών στέκεται έκπληκτο μπροστά στην προθήκη...
Επιφωνήματα θαυμασμού.

-Είναι αριστούργημα!

-Μα πώς το έφτιαξαν;

Ο ηλεκτρονικός ξεναγός συνεχίζει σε άπταιστα αγγλικά...

«...Το χρυσό στεφάνι ανθισμένης μυρτιάς ανασκάφηκε λαθραία σε κάποια θέση της κεντρικής Μακεδονίας, διακινήθηκε ως προϊόν αρχαιοκαπηλίας, και στη συνέχεια αγοράστηκε από το Μουσείο John Paul Getty στο Λος Άντζελες το 1993...»

Το γκρουπ των τουριστών ακολουθεί την πορεία που του υποδεικνύουν τα βέλη. Τους παρακολουθώ που κατευθύνονται προς τον μεγάλο κρατήρα...

Νέοι επισκέπτες μπροστά στο στεφάνι... Νέα επιφωνήματα έκπληξης...

Αναζητώ πληροφορίες στο AI...

Το χαρακτηρίζει «νόστιμο» ταξιδευτή. Λέει πώς Το 1993 κατέληξε στο Μαλιμπού. Διέθεσαν 1,5 εκατομμύρια δολάρια για να το αποκτήσουν.

Εκεί, το παρουσίαζαν ως «πολύτιμο έργο της αρχαίας ελληνικής χρυσοτεχνίας»... μα η ιστορία της προέλευσής του παρέμενε θολή — μια σκιά που συχνά συνόδευε αντικείμενα που έφτασαν σε συλλογές μέσα από αμφίβολες διαδρομές.

Η χώρα μας διεκδίκησε την επιστροφή του, όχι μόνο ως αντικείμενο τέχνης, αλλά ως κομμάτι της πολιτιστικής μας μνήμης.

14 χρόνια μετά έφτασε το «νόστιμον ήμαρ». Το στεφάνι πήρε τον δρόμο της επιστροφής στη γη του. Επαναπατρίστηκε.

Τώρα βρίσκεται εδώ, στο Αρχαιολογικό Μουσείο Θεσσαλονίκης. Σε περίοπτη θέση.

Και συμπληρώνει τη μεγαλύτερη συλλογή χρυσών στεφανιών της αρχαιότητας.

Δημιουργική γραφή της συντακτικής ομάδας.

Με δάσκαλο τον Μακρυγιάννη

Τι μπορούμε να κάνουμε ως ενεργοί πολίτες;

Ας ξαναδιαβάσουμε το απόσπασμα από τα Απομνημονεύματα του Μακρυγιάννη:

«...Είχα δύο αγάλματα περίφημα, μια γυναίκα κι ένα βασιλόπουλο, απόφια - φαίνονταν οι φλέβες, τόση εντέλειαν είχαν. Όταν χάλασαν τον Πόρο, τα 'χαν πάρει κάτι στρατιώτες, και στ' Άργος θα τα πουλούσαν κάτι Ευρωπαίων· χίλια τάλαρα γύρευαν...»

Πήρα τους στρατιώτες, τους μίλησα: Αυτά, και δέκα χιλιάδες τάλαρα να σας δώσουνε, να μην το καταδεχτείτε να βγουν από την πατρίδα μας. Γι' αυτά πολεμήσαμε.»

Ο ενεργός πολίτης σέβεται και να αναδεικνύει την πολιτιστική κληρονομιά. Σέβεται, και μελετά την Ιστορία αντλώντας από αυτήν αξίες και διδάγματα που τον βοηθούν να διαμορφώνει υπεύθυνη στάση ζωής.

ΑΡΘΡΟ

Ληταία Πύλη. Από τη βυζαντινή στη σύγχρονη Θεσσαλονίκη

ΠΕΤΡΟΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ
ΛΟΥΚΑΣ ΛΙΤΟΣ

Με αφορμή την Παγκόσμια Ημέρα Ξεναγού, στις 21 Φεβρουαρίου, σκεφτήκαμε να σας διηγηθούμε μια από τις πολλές άγνωστες ιστορίες που κρύβει η γειτονιά του ΔΗΜ.Ω.Σ. Γυμνασίου Θεσσαλονίκης.

Σε απόσταση 300 μ. από το σχολείο μας, ανατολικά της λεωφόρου Μίκη Θεοδωράκη, συναντά κανείς τμήματα της βυζαντινής οχύρωσης της πόλης μας. Πρόκειται για κατάλοιπα του δυτικού τείχους τα οποία στην περιοχή αυτή σώζονται σε αρκετό ύψος, ανάμεσα στις πολυκατοικίες.

Η πρώτη οχύρωση της πόλης που έκτισε ο Κάσσανδρος το 315 π.Χ., δε σώζεται. Η ενίσχυση των τειχών της πόλης ξεκίνησε από τον αυτοκράτορα Θεοδοσίο τον 3^ο αι. μ.Χ. και συνεχίστηκε ως τον 14^ο αι. μ.Χ.

Τα δυτικά τείχη της Θεσσαλονίκης αποτέλεσαν κρίσιμα σημεία άμυνας της πόλης. Το έδαφος στην περιοχή αυτή είναι πεδινό κι ευάλωτο σε πολιορκίες και επιδρομές από ξηράς.

Στον 6^ο και 7^ο αι. μ.Χ. τα δυτικά τείχη δέχτηκαν επιθέσεις Αβάρων και Σλάβων

με εξελιγμένες πολιορκητικές μηχανές. Τον 12^ο αι. οι Νορμανδοί έσπασαν την άμυνα της πόλης, στο ύψος της Χρυσής Πύλης η οποία βρισκόταν σε μια θέση που απέχει περίπου 500 μ. ΝΑ του σχολείου μας. Το 1308, οι Καταλανοί μισθοφόροι που λεηλάτησαν τη Θράκη, έφτασαν κι εδώ. Όμως τα τείχη της πόλης δεν έπεσαν. Τέλος, όταν τον Μάρτιο του 1430 ο Μουράτ Β΄ πολιορκούσε τη Θεσσαλονίκη, τα δυτικά τείχη έπαθαν σοβαρές ζημιές από τους συνεχείς κανονιοβολισμούς και τις εφόδους των Γενιτσάρων.

Στην αρχή της σημερινής οδού Αγίου Δημητρίου, όπου κάποιος μπορεί να φτάσει περπατώντας από το σχολείο μας μέσα σε λίγα λεπτά, βρισκόταν μία από τις οκτώ μεγάλες πύλες των τειχών. Ήταν η Ληταία πύλη. Στις πηγές αναφέρεται και ως Γενί Καπού, δηλ. Νέα Πύλη. Η Ληταία πύλη ήταν διπλή με δυο παράλληλα ανοίγματα. Ανάμεσά σε αυτά υπήρχε ένα είδος περιβόλου που διαμορφωνόταν από τα τείχη. Κάποιοι ερευνητές θεωρούν ότι ονομάστηκε Ληταία, γιατί βρισκόταν δίπλα στον δρόμο που οδηγούσε προς τη γειτονική κοινότητα της Λητής.

Η κατεδάφιση των τειχών της Θεσσαλονίκης ξεκίνησε το 1869 από τον Οθωμανό διοικητή, που ήθελε «να σπάσει το φράγμα της πόλης προς τον έξω κόσμο». Ήταν μια περίοδος που σε όλη την Ευρώπη, η αστυφιλία γκρέμιζε τα μεσαιωνικά τείχη.

Η Ληταία πύλη κατεδαφίστηκε το 1874. Σήμερα, έχουν απομείνει μόνο μερικοί μεγάλοι λίθοι από τα θεμέλιά της, κάποιες φωτογραφίες της πύλης πριν την κατεδάφισή της κι ένα χαρακτηριστικό του 19ου αι. Έτσι στις μέρες μας, διασχίζοντας κάποιος τη λεωφόρο Μίκη Θεοδωράκη και ανηφορίζοντας προς την οδό Αγίου Δημητρίου, δεν μπορεί να φανταστεί ότι στην περιοχή αυτή έγιναν κάποιες από τις πιο σφοδρές επιθέσεις επιδρομών απέναντι στους Θεσσαλονικείς που αμύνονταν γενναία από τα τείχη.

Ληταία Πύλη. Πηγή: <https://el.travelogues.gr/item.php?view=52483>

ΑΡΘΡΟ

Εθελοντές σε μια επιχείρηση διάσωσης

ΛΕΣΠΟΙΝΑ ΕΥΘΥΜΙΑΔΟΥ, ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ ΜΑΜΕΛΕΤΖΗΣ

Η επιχείρηση απόκρυψης των θησαυρών του [Εθνικού Αρχαιολογικού Μουσείου](#) στη διάρκεια του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου, είναι ένα από τα πολλά παραδείγματα που αποδεικνύουν ότι ο εθελοντισμός είναι απαραίτητος για τη διατήρηση και την ανάδειξη του πολιτισμού. Το έργο αυτό ξεκίνησε αμέσως μετά την κήρυξη του πολέμου, τον Νοέμβριο του 1940, και ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο του 1941 λίγο πριν την είσοδο των γερμανικών στρατευμάτων στην Αθήνα. Αρχικά, στόχος ήταν η προστασία των αρχαιοτήτων από τους βομβαρδισμούς. Όμως εξασφάλισε και τη διάσωση ανεκτίμητων έργων τέχνης από τη ναζιστική λεηλασία.

Λόγω του τεράστιου όγκου των αγαλμάτων, αποφασίστηκε η ταφή τους να γίνει κάτω από το δάπεδο των αιθουσών του Μουσείου. Αρχικά,

ανοίχθηκαν βαθιά ορύγματα στα οποία τοποθετήθηκαν τα γλυπτά, τυλιγμένα και προστατευμένα. Στη συνέχεια, καλύφθηκαν με άμμο και τα δάπεδα πλακοστρώθηκαν ξανά, ώστε οι αίθουσες να φαίνονται τελείως άδειες.

Σύμφωνα με την αρχαιολόγο Σέμνη Καρούζου που κατέγραψε την πορεία της επιχείρησης, οι εθελοντές που συμμετείχαν, συγκεντρώνονταν πολύ πρωί στο μουσείο και έφευγαν αργά το βράδυ. Για την κάθοδο των αγαλμάτων στα ορύγματα χρησιμοποιήθηκαν αυτοσχέδιοι ξύλινοι γερανοί. Τα μικρότερα αντικείμενα και τα χρυσά κτερίσματα, όπως η «Προσωπίδα του Αγαμέμνονα», συσκευάστηκαν σε κιβώτια και μεταφέρθηκαν σε ασφαλή σημεία, όπως οι υπόγειες στοές της Τράπεζας της Ελλάδος και σπήλαια της Αττικής. Όταν οι Γερμανοί αξιωματικοί έφτασαν στο Μουσείο στις 28 Απριλίου 1941, βρέθηκαν μπροστά σε άδειες αίθουσες. Το προσωπικό του Μουσείου δεν αποκάλυψε πού βρίσκονταν τα εκθέματα προβάλλοντας δικαιολογίες για την ανάγκη προστασίας των αρχαίων από τον πόλεμο. Η επιχείρηση απόκρυψης των αρχαιολογικών θησαυρών στη διάρκεια του πολέμου, δεν βασίστηκε μόνο σε κρατικές εντολές αλλά και στην εθελοντική κινητοποίηση και την αίσθηση ευθύνης απλών ανθρώπων και ειδικών. Συνολικά, η διάσωση των αρχαιοτήτων θεωρείται μια από τις σημαντικότερες συλλογικές επιτυχίες της κοινωνίας των πολιτών κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο.

Πηγή: [Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο, 1940-1941](#)

ΔΡΑΣΗ

Ορθογραφία. Μας αφορά όλους

ΠΕΤΡΟΣ ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

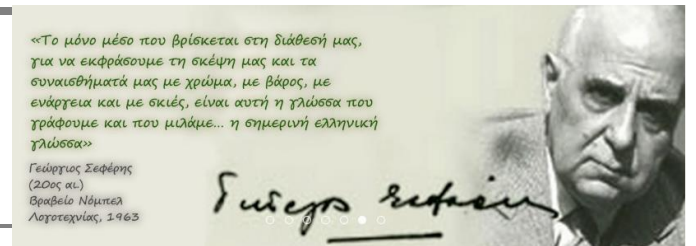
Η Παγκόσμια Ημέρα Ελληνικής Γλώσσας εορτάζεται κάθε χρόνο στις 9 Φεβρουαρίου ημέρα θανάτου του Διονυσίου Σολομού. Καθιερώθηκε επίσημα το 2017, από την ελληνική κυβέρνηση.

Η αξία της ελληνικής γλώσσας είναι ανεκτίμητη. Τη χαρακτηρίζει το πλούσιο λεξιλόγιό της. Τα μέχρι σήμερα γνωστά κείμενα, γραμμένα στην ελληνική γλώσσα από τον Όμηρο έως τους ιστορικούς του 15ου αιώνα, φτάνουν τις 12.000 και περιλαμβάνουν 105.000.000 λέξεις (σε όλους τους τύπους λέξεων που εμφανίζονται στα κείμενα). Είναι μια γλώσσα με αδιάσπαστη συνέχεια 40 αιώνων προφορικής χρήσης και 35 αιώνων γραπτής παράδοσης.

Η ελληνική είναι η γλώσσα με την οποία εκφράστηκαν μοναδικές προσωπικότητες τη λογοτεχνίας, της ποίησης, του θεάτρου, της φιλοσοφίας, της πολιτικής και της επιστήμης, όπως ο Όμηρος, ο Αριστοτέλης, Θουκυδίδης, ο Ιπποκράτης και οι Πατέρες της Εκκλησίας. Επέδρασε σε όλες τις άλλες ευρωπαϊκές γλώσσες και η σημασία της επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι διδάσκεται διεθνώς τόσο στην αρχαία, στη μεσαιωνική όσο και στη σύγχρονη μορφή της.

Πηγή εικόνων: Υπουργείο Παιδείας Κύπρου

Η ελληνική γλώσσα παραμένει μέχρι και σήμερα ανεξάντλητη πηγή της διεθνούς επιστημονικής ορολογίας. Είναι η πρώτη γλώσσα που αποδόθηκε σε φωνητικό αλφάβητο, δημιουργήμα των Ελλήνων του 8ου αιώνα π.Χ. Υπήρξε μάλιστα, για έξι ολόκληρους αιώνες η πρώτη διεθνής γλώσσα. Γλώσσα συναλλαγών πολλών λαών και συγχρόνως γλώσσα πολιτισμική. «Η ελληνική έλαμψε την περίοδο της βασιλείας του Μεγάλου Αλεξάνδρου, τη δέχτηκε και την αγάλιασε ο Ρωμαϊκός Πολιτισμός, ο οποίος υιοθέτησε την ελληνική γραφή με τη μορφή του λατινικού αλφαβήτου, της έδωσε παγκόσμια διάσταση η γλώσσα των Ευαγγελίων, την ανακάλυψε και την ανέδειξε η Αναγέννηση και την αξιοποίησε στο έπακρον ο Διαφωτισμός», σημειώνει το Εκτελεστικό Συμβούλιο της UNESCO, αιτιολογώντας την απόφασή του να καθιερώσει την 9η Φεβρουαρίου ως Παγκόσμια Ημέρα Ελληνικής Γλώσσας. Ο ρόλος του ενεργού πολίτη στη διαφύλαξη και την ανάδειξη της ελληνικής γλώσσας, είναι καθοριστικός. Ιδιαίτερα στην εποχή μας

ζωής επιφέρουν σημαντικές αλλοιώσεις όχι μόνο στην ελληνική γλώσσα, αλλά σε κάθε γλώσσα, υποβαθμίζοντάς τες. Όμως η γλώσσα μας είναι θεμελιώδες στοιχείο της ταυτότητάς μας, της πολιτισμικής μας κληρονομιάς και της κοινωνικής συνοχής. Είναι ένα «ζωντανό» εργαλείο που απαιτεί φροντίδα και ενεργό συμμετοχή για να διατηρηθεί και να εξελιχθεί, επιβεβαιώνοντας τον ρόλο του πολίτη ως ενεργού μέλους μιας δημοκρατικής κοινωνίας. Με αφορμή τον φετινό εορτασμό της ελληνικής γλώσσας, οργανώσαμε ενδοσχολικό διαγωνισμό ορθογραφίας ο οποίος ολοκληρώθηκε σε δύο φάσεις. Μέσω αυτού δείξαμε πως ο σεβασμός και η προώθηση της ορθογραφίας της γλώσσας μας, ουσιαστικά, διασφαλίζει την καθαρότητα της επικοινωνίας στον δημόσιο λόγο. Η ορθή γραφή κάθε λέξης αποτελεί πράξη ευθύνης και σεβασμού απέναντι στην ελληνική γλώσσα με τη μακραίωνη ιστορία της. Αποδεικνύει ότι η παιδεία είναι το ισχυρότερο εργαλείο για ένα σκεπτόμενο και ενεργό μέλος της κοινωνίας.

«Τη γλώσσα μου έδωσαν ελληνική, το σπίτι φτωχικό στις αμμονδιές του Ομήρου... Μονάχη έγνοια η γλώσσα μου στις αμμονδιές του Ομήρου...»
(Άξιον Εστί)

Οδυσσεύς Ελύτης
Νομπελίστας Ποιητής (1911-1996)

ΔΡΑΣΗ

Δράση για τη μαύρη επέτειο των Τεμπών

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΙΟΡΗΣ

Με τη συμπλήρωση τριών ετών από την τραγωδία των Τεμπών, όπου έχασαν την ζωή τους 57 συνάνθρωποί μας, οργανώσαμε στην αυλή του σχολείου μας μία δράση, για να εκφράσουμε την απόφασή μας να μην αφήσουμε τη λήθη να σβήσει από τη μνήμη μας αυτή την ιστορία.

Κατά τη διάρκεια της 7^{ης} διδακτικής ώρας, την Παρασκευή 27 Φεβρουαρίου παρατάξαμε στην αυλή μας 57 άδειες καρέκλες, όσες και τα θύματα της τραγωδίας.

Στη φωτογραφία που τραβήχτηκε από

ψηλά, οι άδειες καρέκλες μοιάζουν με μια ανοιχτή πληγή στην καρδιά του σχολείου μας. Πέρα από φόρο τιμής, η δράση μας αυτή αποτελεί μια κραυγή για την απόδοση δικαιοσύνης. Η δικαιοσύνη είναι η μόνη δικαίωση για όσους χάθηκαν και η μόνη εγγύηση ότι η ασφάλειά μας δεν θα θυσιαστεί ποτέ ξανά στον βωμό της ανευθυνότητας. Δεν ήταν απλώς μια σχολική εκδήλωση, αλλά μια έμπρακτη άσκηση ενεργού πολιτεότητας. Ο ενεργός πολίτης δεν περιορίζεται στη θεωρία, αλλά προχωρά στη δράση. Εκδηλώνει ενσυναίσθηση και αναλαμβάνει την ευθύνη να μην επιτρέψει την επανάληψη των ίδιων λαθών στον δημόσιο βίο.

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

«Ο μεγάλος περίπατος του Πέτρου», Άλκη Ζέη

ΜΙΧΑΗΛ ΤΖΟΒΑΡΑΣ

Το μυθιστόρημα της Άλκης Ζέη, «Ο μεγάλος Περίπατος του Πέτρου», μας εξιστορεί τη δύσκολη ζωή ενός εννιάχρονου αγοριού, του Πέτρου, που μεγάλωσε στην Κατοχή, το 1940. Το βιβλίο ξεκινά με τον θάνατο του τριζονιού του, στις 27 Οκτωβρίου του 1940, μία μέρα πριν από την κήρυξη του πολέμου. Ακολουθούν οι πρώτες νίκες του ελληνικού στρατού και αργότερα, τα δύσκολα χρόνια της ζωής του, «Η Γερμανική Κατοχή». Στο δεύτερο μέρος, όλα γίνονται όλο και πιο

δύσκολα. Στον πρώτο χειμώνα της Κατοχής η πείνα κυριαρχεί. Οι απώλειες είναι πολλές. Ο Πέτρος με έναν φίλο του, τον Σωτήρη, αρχίζουν να βοηθούν στην Αντίσταση. Όμως έρχεται αντιμέτωπος με τη βαρβαρότητα των κατακτητών, όταν ένας Γερμανός θα σκοτώσει τον φίλο του.

Το βιβλίο τελειώνει στις 13 Οκτωβρίου του 1944, την επομένη της αποχώρησης των Γερμανών από την Αθήνα. Ο Πέτρος πλέον έχει μεγαλώσει κι έχει γίνει άντρας δεκατριών χρονών. Το μήνυμα του βιβλίου είναι ιστορικό. Όμως ο ήρωάς του διαθέτει τα χαρακτηριστικά

του ενεργού πολίτη.

Στην αρχή, ο Πέτρος βιώνει τον πόλεμο σαν περιπέτεια. Σταδιακά, όμως, αντιμέτωπος με την πείνα, τον θάνατο και την αδικία, συνειδητοποιεί ότι η ελευθερία απαιτεί προσωπική ευθύνη και δράση. Δεν μένει θεατής των γεγονότων. Εντάσσεται στην Αντίσταση, γράφει συνθήματα στους τοίχους και μεταφέρει παράνομα μηνύματα. Υιοθετεί αξίες όπως η αλληλεγγύη και η δικαιοσύνη. Μαθαίνει ότι το να είσαι πολίτης σημαίνει να υπερασπίζεσαι την πατρίδα και την αξιοπρέπεια των συνανθρώπων σου, ακόμη και με κίνδυνο της ζωής σου.

ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

«Η ιστορία του γάτου που έμαθε σ' ένα γλάρο να πετάει», Λουίς Σεπούλβεδα

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΤΣΑΟΥΣΟΓΛΟΥ

«Η ιστορία του γάτου που έμαθε σ' ένα γλάρο να πετάει» είναι ένα παραμύθι του Λουίς Σεπούλβεδα, που κυκλοφόρησε το 1996.

Ο τίτλος μάς εκπλήσσει και προκαλεί το ενδιαφέρον μας. Κεντρικό θέμα του βιβλίου είναι η αλληλεγγύη, η βοήθεια που πρέπει να προσφέρουμε σε κάποιον που την έχει ανάγκη, η αγάπη για τη φύση και η προστασία της.

Κεντρικοί χαρακτήρες είναι ο γάτος Ζορμπάς και οι φίλοι του, η γλαροπούλα κι ένας άνθρωπος που τη βοηθάει να πετάξει.

Το βιβλίο αρχίζει με το ατύχημα της Κενγκά, της μητέρας γλάρου, η οποία στο ταξίδι της προς τις βόρειες θάλασσες πέφτει σε πετρελαιοκηλίδα. Καταλήγει στο μπαλκόνι του γάτου Ζορμπά και, πριν

ξεψυχήσει, του ζητά να υποσχεθεί πως θα βοηθήσει το νεογέννητό της να επιβιώσει, και θα του μάθει να πετάει. Τελικά, ο Ζορμπάς βρίσκει τον τρόπο να τηρήσει τις υποσχέσεις του.

Αυτό που εντυπωσιάζει στο βιβλίο, είναι η προθυμία του γάτου να βοηθήσει τη νεογέννητη γλαροπούλα και η επιμονή του για να πετύχει, κρατώντας μία υπόσχεση που έδωσε στη μητέρα της. Οι υπόλοιποι γάτοι, στην αρχή μένουν έκπληκτοι με την απόφαση του φίλου τους. Στη συνέχεια όμως, αλλάζουν στάση και βοηθούν, σαν μια ομάδα που εργάζεται για να πετύχει τον στόχο της.

Το βιβλίο είναι εύκολο στην ανάγνωση. Η πλοκή απλή, κατανοητή ακόμα και από μικρότερα παιδιά. Τα μηνύματά του, ωστόσο, είναι ουσιαστικά και σημαντικά για τη ζωή του ανθρώπου:

Οφείλουμε να σεβόμαστε και να προστατεύουμε τη φύση.

Δεν πρέπει να κάνουμε διακρίσεις.

Είναι απαραίτητο να βοηθάμε, όταν μπορούμε.

Χρειάζεται να καταγγέλλουμε τη μόλυνση που οι άνθρωποι προκαλούν στη φύση. Να συμπεριφερόμαστε ως υπεύθυνοι, ενεργοί πολίτες.

Θα συνιστούσα στον καθένα να διαβάσει αυτό το βιβλίο, και ιδιαίτερα σε όσους αρέσουν οι ιστορίες με ήρωες που προσπαθούν να δώσουν τη λύση στα προβλήματα.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΤΙΚΗ

Η σχέση του ανθρώπου με τα ζώα

ΠΟΛΥΔΩΡΟΣ ΜΑΜΕΛΕΤΖΗΣ

Ο Ασπροδόντης και ο Μπακ είναι δύο λυκόσκυλα που πρωταγωνιστούν στα βιβλία του Τζακ Λόντον, «Ο Ασπροδόντης» και «Το κάλεσμα της άγριας φύσης». Και στα δύο μυθιστορήματα παρακολουθούμε τη βάνουση συμπεριφορά του ανθρώπου προς τα ζώα, στην εποχή «του πυρετού του χρυσού» στον ποταμό Κλόνταϊκ.

Ο Λόντον χρησιμοποιεί τις ιστορίες δύο σκύλων για να ασκήσει κριτική στην

κακομεταχείριση των ζωντανών όντων και να εξερενήσει τα όρια μεταξύ πολιτισμού και άγριας κατάστασης.

Ο συγγραφέας αντιπαραθέτει την εκμετάλλευση με την έννοια του σεβασμού που εμφανίζεται στο τέλος και των δύο βιβλίων. Εκεί όπου δύο χαρακτήρες, ο Τζον Θόρντον και ο Γούντον Σκοτ ως ενεργοί πολίτες.

Έργο της Δέσποινας Ορφανίδου, Α2

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ

Η φύση στην αυλή του σχολείου μας... και άλλα

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΞΕΚΙΝΩΝΤΑΣ ΑΠΟ ΕΔΩ, ΔΡΟΥΜΕ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

Με αφορμή ένα Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα για την αυλή του σχολείου μας, που υλοποιούμε, συνθέσαμε στην ώρα της Λογοτεχνίας, χαϊκού.

Άνοιξη

Μέρα με ήλιο
Όμορφα λουλούδια
Κουδούνι χτυπά.

Καλοκαίρι

Άδεια η αυλή
Έχει καύσωνα. Ζέστη
Δέντρα και σκιά.

Φθινόπωρο

Πέφτουν τα φύλλα
Παιδιά στην αυλή πολλά
Τα φύλλα ξερά.

Χειμώνας

Γκριζος ουρανός
Βρέχει έξω στην αυλή
Σταγόνες στην τάξη.

Αναστασία Χαλναρίδου, Α3

Άνοιξη

Γελάνε τα παιδιά
την ηλιόλουστη μέρα
κελαηδούν πουλιά!

Πράσινα δέντρα

μας προσφέρουν τη σκιά,
όμορφα φύλλα.

Γεμάτη αυλή.

Γαλανός ουρανός
αέρας φουά!!!

Άννα Σαπλαχίδου, Α3
Αθανάσιος Μίγκος, Α3

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ

Παιχνίδι με λέξεις και με χρώματα

ΓΝΩΡΙΖΩ ΤΗΝ ΠΟΛΗ ΜΟΥ

Η καλλιτεχνική έκφραση μέσω της ποίησης ή της ζωγραφικής, μπορεί να είναι μία κίνηση ενεργού πολίτη.

Αναδεικνύοντας τις ομορφιές αλλά και τα προβλήματα μιας πόλης, παρακινεί και άλλους να νοιαστούν. Γράφοντας για τα μνημεία ή τις γειτονιές της, βοηθάς στη διατήρηση της συλλογικής ταυτότητας της πόλης. Ανοίγεις μια δημόσια συζήτηση για το «πώς θέλουμε την πόλη μας». Η Τέχνη έχει τη δύναμη να ενώνει τους ανθρώπους γύρω από έναν κοινό σκοπό, δίνοντας φωνή σε όσα συχνά προσπερνάμε στην καθημερινότητα.

Άνοιξη

Στην αυλή έξω
τα παιδιά κάθονται
στα όμορφα δέντρα.

Ψίθυροι φύλλων.

Παιδιά παίζουν στην αυλή
μέσα στα δέντρα.

Αθηνά Σταματιάδου, Α3

Όμορφη Θεσσαλονίκη

Χάραξε η πόλη με τον Πύργο της τον Λευκό
Κι ανέτελλε πάνω στα κάστρα της
Η Αψίδα του Γαλερίου στέκεται υπερήφανα στο κέντρο
Δίπλα στην Ροτόντα και την όμορφη εκκλησιά
Θαύμαζα το πολυάσχολο λιμάνι

Θα' ναι η Θεσσαλονίκη ψιθύρισα
Στην θάλασσα και την γκριζα ομίχλη της
Όμορφη αλλά μυστηριώδης
Κι όσο πήγαινε η ημέρα
Το καράβι έπλεε σε ήσυχα νερά
Είδα τον Όλυμπο απέναντι αγέρωχο και χιονισμένο
Και το ηλιοβασίλεμα να τελειώνει την μέρα

Νικόλαος Πλακιάς, Α2

Έργο της Δέσποινας Ορφανίδου, Α2

ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΑ

Ενεργοί πολίτες...το φθινόπωρο

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΙΟΡΗ

«Η φωτογραφία είναι η τέχνη της παρατήρησης. Έχει να κάνει με τον εντοπισμό και την ανάδειξη ενός στοιχείου στα πιο συνηθισμένα μέρη. Έχει ελάχιστη σχέση με τα πράγματα που συνήθως βλέπουμε, αλλά έχει να κάνει κυρίως με τον τρόπο που τα αντιμετωπίζουμε.»

Αυτά είπε κάποτε ο Elliot Erwitt, ένας γνωστός φωτογράφος. Και είχε δίκιο!

Η φωτογραφία, ως μέσο με άμεση οπτική επίδραση, μπορεί να αναδείξει την ιδέα του ενεργού πολίτη.

Ο φωτογράφος λειτουργεί ως «μάτι» της

κοινωνίας. Απαθανατίζοντας κοινωνικές αδικίες, περιβαλλοντικά προβλήματα ή ειρηνικές διαμαρτυρίες, μετατρέπει το αόρατο σε ορατό, αναγκάζει τον θεατή να πάρει θέση. Μέσα από συμμετοχικό φωτορεπορτάζ, οι ίδιοι οι πολίτες χρησιμοποιούν την κάμερα για να αφηγηθούν την ιστορία τους. Αυτό τους δίνει φωνή και τους καθιστά συνδιαμορφωτές της δημόσιας εικόνας της γειτονιάς ή της ομάδας τους.

Μια δυνατή εικόνα μπορεί να προκαλέσει ενσυναίσθηση πιο γρήγορα από ένα κείμενο. Η φωτογραφία μπορεί να γίνει το έναυσμα για εθελοντισμό, δωρεές ή συμμετοχή σε κοινές δράσεις, μετατρέποντας τον παθητικό θεατή σε ενεργό συμμετέχο.

Φωτογραφικές εκθέσεις σε δρόμους ή πλατείες οικειοποιούνται τον δημόσιο χώρο, προκαλώντας διάλογο μεταξύ των πολιτών για κοινά ζητήματα, ενισχύοντας έτσι την κοινωνική συνοχή.

Παρακάτω δημοσιεύουμε φωτογραφίες που μας παραχώρησε ο Διονύσης Κριθρίδης, μαθητής της Α΄ Τάξης.

Στόχος μας είναι να δώσουμε -εδώ- στη φωτογραφία, τη θέση που της αξίζει. Σας καλούμε λοιπόν να μας δείξετε αγαπημένες σας φωτογραφίες. Και να μας μιλήσετε για αυτές. Ή έστω να αφήσετε αυτές να μας πουν την ιστορία σας.

Διονύσης Κριθρίδης

1. Στον κήμο του Ινστιτούτου Γκαίττ

3. Βίλα Καραντζή

2. Στον κήμο της Βίλας Καραντζή

4. Θέα προς τον κήμο

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑ

Ακροστιχίδα για τον ενεργό πολίτη

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ

ΑΚΡΟΣΤΙΧΙΔΑ – «ΕΝΕΡΓΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ»

Συμπλήρωσε τις λέξεις με βάση τους ορισμούς.

Ε _____

Π _____

Ν _____

Ο _____

Ε _____

Λ _____

Ρ _____

Ι _____

Γ _____

Τ _____

Ο _____

Η _____

Σ _____

Σ _____

Ορισμοί

1. Προσφορά βοήθειας χωρίς αντάλλαγμα.
2. Ενδιαφέρον και φροντίδα για τους άλλους.
3. Να μαθαίνουμε τι συμβαίνει στην κοινωνία.
4. Κάτι που βλάπτει το περιβάλλον.
5. Το να γνωρίζουμε τα δικαιώματά μας.
6. Συνεργασία πολλών ανθρώπων για έναν σκοπό.
7. Εκτίμηση και καλή συμπεριφορά προς τους άλλους.
8. Συμμετοχή στα κοινά της κοινωνίας.
9. Συμφωνία και καλή συνεργασία μεταξύ ανθρώπων.
10. Ο τρόπος που λειτουργούν οι κανόνες της κοινωνίας.
11. Όσα δικαιώματα για όλους.
12. Να ακολουθούμε τους κανόνες.
13. Σωστές αξίες και συμπεριφορά.
14. Να παίρνουμε μέρος σε δραστηριότητες της κοινωνίας.

Λύσεις: ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΣ, ΝΟΙΑΞΙΜΟ, ΕΝΗΜΕΡΩΣΗ, ΡΥΠΑΝΣΗ, ΓΝΩΣΗ, ΟΜΑΔΙΚΟΤΗΤΑ, ΣΕΒΑΣΜΟΣ, ΠΟΛΙΤΙΚΗ, ΟΜΟΝΟΙΑ, ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ, ΙΣΟΤΗΤΑ, , ΤΗΡΗΣΗ, ΗΘΙΚΗ, ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

